

**ИЗВЕШТАЈ
О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ
НАМЕНЕ СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ
„СЛАНО КОПОВО“ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

E – 2500/1

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА

Z. Protić - Ermić

мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.

Предраг Кшежевич, дипл.правник

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА:

мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.

СТРУЧНИ ТИМ:

мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.
Славица Пивнички, дипл.инж.пејз.арх.
мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.
др Оливера Добривојевић, дипл.пр.планер
Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.
Зоран Кордић, дипл.инж.саобр.
Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.
Зорица Санадер, дипл.инж.ел.
Милан Жижић, дипл.инж.маш.
Оливера Сенковић, дипл.инж.арх.
Лана Исаков, маст-дипл.инж.арх.
Теодора Томин Рутар, дипл.прав.
Тања Топо, дипл.инж.зашт.жив.сред.-мастер
Марина Митровић, мастер проф.географије
Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.
Далибор Јурица, дипл.инж.геод.
Милко Бошњачић, мастер дипл.инж.геод.
Оливера Његомир, дипл.матем.
Дејан Илић, ел.техн.
Ђорђе Кљаић, геод.техн.
Драгана Матовић, оператер
Душко Ђоковић, копирант

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	2
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	2
1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ.....	3
2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА.....	3
2.1. САДРЖАЈ ПЛАНА	3
2.2. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА.....	4
2.3. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА	5
3. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПЛАНА	9
3.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ.....	9
3.1.1. Заштићена природна подручја, значајна подручја и биодиверзитет.....	10
3.1.2. Експлоатација минералних сировина	11
3.1.3. Обновљиви извори енергије.....	11
3.2. ПРОСТОРНА ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	12
3.3. СТВОРЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	12
3.3.1. Привреда.....	12
3.3.2. Инфраструктурни системи.....	12
3.3.5. Заштита непокретних културних добара	14
4. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ	15
5. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ.....	17
6. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА)	19
7. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА.....	19
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	21
1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	21
2. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	21
3. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	21
4. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА.....	22
III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	23
1. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА НЕУСВАЈАЊА ПЛАНА	24
2. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА УСВАЈАЊА И ИМПЛЕМЕНТИРАЊА ПЛАНА	24
3. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	25
4. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	27
5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА.....	30
5.1. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	30
5.1.1. Мере заштите ваздуха	30
5.1.2. Мере заштите вода	30
5.1.3. Мере заштите земљишта	31

5.1.4. Мере заштите природних добара	31
5.1.4.1. Заштићено подручје	31
5.1.4.2. Предеона целина станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и типови станишта	33
5.1.4.3. Предеона целина еколошких коридора	34
5.1.5. Мере заштите од буке	37
5.1.6. Мере заштите при управљања отпадом	37
5.1.7. Мере приликом изградње и експлоатације инфраструктуре	37
5.1.8. Мере заштите живота и здравља људи	40
6. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	42
IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	42
V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	43
1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	43
2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	44
2.1. БИОМОНИТОРИНГ	44
2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА	45
2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ	45
2.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА	46
2.4. МОНИТОРИНГ БУКЕ	47
2.6. ЗАКОНСКИ ОКВИР	47
3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА	48
4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	49
VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	49
1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ	49
2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	50
VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	50
VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	51
ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	52

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

1. Потенцијално негативне зоне утицаја на животну средину са мерама заштите

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

На основу Одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Слано копово“ („Службени лист АПВ“, број 36/13) и Одлуке о изради Извештаја о стратешкој процени утицаја ППППН Специјалног резервата природе „Слано копово“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 36/13), приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Слано копово“ (у даљем тексту: Просторни план) и Извештаја о стратешкој процени утицаја ППППН Специјалног резервата природе „Слано копово“ на животну средину (у даљем тексту: Стратешка процена).

Носилац израде Стратешке процене је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад.

Просторни план је усклађен са законском регулативом: Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14); Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 64/15), Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10), Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 101/16), Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09- др. закон, 72/09-др. закон и 43/11-УС), Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), Закон о регионалном развоју („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 30/10), Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16), Одлука о доношењу Регионалног просторног плана АП Војводине („Службени лист АП Војводине“, број 22/11), као и другим актуелним одлукама и стратегијама Владе Републике Србије и Покрајинске владе и нормативним актима и документима који се односе на предметни Просторни план.

Стратешка процена утицаја на животну средину представља инструмент којим се стварају услови за оптималну заштиту животне средине у процесу просторног планирања и представља свеобухватан, комплексан и јединствен поступак. Израда Стратешке процене се врши паралелно са израдом планског документа јер се предметним елаборатом интегрису циљеви и принципи одрживог развоја у просторном плану, с циљем избегавања, спречавања или минимизације негативних утицаја на биодиверзитет, природне, културне и друге створене вредности, животну средину и здравље људи. Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10) дефинисани су принцип одрживог развоја, социјалне прихватљивости, економске оправданости и еколошке одрживости у смислу полазних основа просторног планирања. Одредбама члана 4. овог закона утврђена су начела стратешке процене:

- одрживог развоја;
- интегралности;
- предострожности;
- хијерархије и координације;
- јавности.

Укључивањем услова заштите животне средине у Просторни план кроз инструмент стратешке процене, даје се обавезујући - интегрални оквир заштите, реализацијом кроз одговарајуће међусекторске планове, програме и пројекте. У превентивном смислу, свака активност је планирана, односно свако планско решење је дефинисано с циљем да се спрече или смање негативни утицаји, обезбеди рационално коришћење ресурса, а ризик од акцидената и негативних утицаја на људе сведе на минимум. У поступку израде стратешке процене остварује се координација између заинтересованих органа и организација, а у току разматрања и усвајања, обезбедиће се учешће јавности у поступку јавног увида. У припреми и изради Просторног плана и Стратешке процене успостављена је сарадња са стручним институцијама и организацијама, као и предузећима који имају надлежност на планском подручју, у оквиру које су добијени услови за израду Просторног плана.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја је обавеза произашла из Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене на животну средину.

У складу са законским одредбама и праксом Стратешке процене у Европи, Извештај о стратешкој процени структурално обрађује:

- (1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- (2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисања проблема и проналажења решења);
- (3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу – дефинисање матричног оквира процене);
- (4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процена утицаја у току спровођења Просторног плана);
- (5) програм праћења стања животне средине (мониторинг – оквир за праћење спровођења Просторног плана, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
- (6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
- (7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- (8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

Опис граница Просторног плана

Подручје обухвата Просторног плана (10879,38 ha), у административном смислу, простира се на делу К.О. Нови Бечеј и К.О. Кумане, општине Нови Бечеј. Подручје Резервата заузима површину од 976,4489 ha и припада групи речних или флувијалних језера. Водено окно Славог копова се простира правцем југоисток - северозапад и елипсоидног је облика. По дужој оси, при средњем нивоу воде, дугачко је 3 km.

Након сагледавања шире зоне утицаја на Резерват, потребу његове заштите и имајући у виду еколошке карактеристике предметног подручја, предложена је значајно ужа граница обухвата, иницирана од стране Завода за заштиту природе (гр. прилог).

Приликом утврђивања предлога обухвата Плана, процењено је да треба да буду обухваћени: хидролошка целина заштићеног подручја, простори на којима је могуће извршити проширење Резервата и простори који су еколошки непосредно повезани са Резерватом, па граница обухвата Плана прати канале (канала ДТД и Кикиндски канал) и укључује значајна слатинска и водена станишта у окружењу. У складу са потребама будућег проширења граница Резервата, у План је неопходно укључити к.п. бр. 4001-4034, део атар. путева и делове к.п. канала бр. 8120 и 8121. К.О. Кумане, Општина Нови Бечеј. Обзиром да се међу темељним вредностима Резервата истичу славо језеро и велика миграторна јата ждралова, од великог значаја је динамика воде у језеру, која директно зависи од хидролошких прилика у ширем окружењу. Такође, ждралови током дневних и сезонских прелета интензивно користе околне просторе.

Из наведених разлога, неопходно је обезбедити усклађено и контролисано коришћење простора у предложеном обухвату Плана, који износи 10879,38 ha.

Из обухвата Плана су искључене површине, које немају утицаја на очување заштићеног подручја: плавно подручје реке Тисе, десна обала реке Тисе, простори удаљени и каналима одељени од Резервата и грађевинско подручје насеља Нови Бечеј.

Унутар подручја обухвата Просторног плана дефинисана је посебна намена, која обухвата три предеоне целине: Резерват, са три подцелине (режими заштите) као заштићено подручје, слатинска и водена станишта строго заштићених врста у окружењу и еколошке коридоре у обухвату Плана (гр. прилог).

1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

За предметно подручје донета је Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Слано копово“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 36/13), која представља правни основ за израду наведеног елабората.

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине. Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад.

У складу са Законом о планирању и изградњи и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, Стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део овог Просторног плана.

Просторно планска решења су усклађена са прописима, који посредно или непосредно, регулишу ову област.

Упоредо са израдом Просторног плана припремљена је и документациона основа планског документа, која се састоји од пристиглих услова и мишљења надлежних органа и организација, студија, стратешких докумената локалних самоуправа, стручних експертиза итд.

Просторни план је урађен у Географском информационом систему (у даљем тексту: ГИС) - окружењу, што омогућава једноставнију размену података за обухваћено подручје и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА

2.1. САДРЖАЈ ПЛАНА

Просторни план се израђује у складу са Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде планских докумената.

Текстуални део Нацрта Просторног плана садржи следећа главна поглавља:

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1. Обухват и опис граница подручја Просторног плана, границе целина и подцелина посебне намене
2. Обавезе, услови и смернице из Просторног плана Републике Србије и других развојних докумената

3. Скраћени приказ и оцена постојећег стања (потенцијали, ограничења, swot анализа)

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. Принципи просторног развоја
2. Општи и оперативни циљеви просторног развоја
3. Регионални аспект развоја подручја посебне намене и функционалне везе и међуодноси са окружењем
4. Општа концепција развоја подручја посебне намене

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. Заштита културног предела, културног и природног наслеђа и заштита животне средине
2. Заштита, уређење и коришћење природних система
3. Утицај посебне намене на демографске и социјалне процесе и системе
4. Утицај посебне намене на економију и привредне системе
5. Просторни развој саобраћаја и инфраструктурних система
6. Заштита животне средине, заштита простора од елементарних непогода, заштита простора од интереса за одбрану земље и ратних разарања
7. Намена простора и биланс површина посебне намене

IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

1. Правила уређења и организације земљишта (са зонама заштите)
2. Правила грађења

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. Институционални оквир имплементације и учесници у имплементацији
2. Смернице за израду урбанистичких планова и друге развојне документације за подручје Плана
3. Приоритетна планска решења и пројекти
4. Мере и инструменти за имплементацију

Графички прилог Нацрта Просторног плана обухвата 4 рефералне карте.

2.2. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА

Са аспекта **заштите природних добара** општи циљ израде Просторног плана је спровођење заштите, очувања и унапређења природних вредности подручја, у циљу реализације утврђених режима заштите, са усмеравањем људских активности у наведеном контексту.

Пољопривреда

Основни циљ пољопривредне производње је усклађивање са природним окружењем односно обезбеђивање његове заштите и очувања.

Са аспекта развоја **туризма** на простору обухваћеном Планом, општи циљ развоја је:

- обједињавање туристичке понуде засноване на потенцијалима за развој туризма, усклађене са режимима заштите туристичке дестинације СРП „Слано копово“.

Инфраструктурни системи

Основни циљеви у области **саобраћајне** инфраструктуре су:

- утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја и опслуживати све садржаје и локалитете у оквиру подручја Специјалног резервата природе „Слано копово“ уз уважавање економских, техничко - технолошких, просторно - функционалних и еколошких критеријума;
- обезбеђење просторних услова за правилно функционисање свих саобраћајних система, у оквиру простора обухвата Просторног плана, али и повезивања са окружењем.

Водопривредна инфраструктура

Основни принцип коришћења водних ресурса је „вода је опште добро“ и као таква мора бити доступна свима који живе поред ње и на њој. Основни циљ је интегрално уређење, заштита и коришћење вода.

Као делови основног стратешког циља у области **водопривреде** систематизовани су следећи циљеви:

- дефинисање водопривредног развоја и могућности водопривреде као подстицајног, или ограничавајућег фактора у оквиру других компонената развоја подручја;
- обезбеђење довољне количине квалитетне воде за потребе наводњавања што више обрадивих пољопривредних површина у вегетационом периоду, од априла до краја септембра месеца, кад је у већини случајева изражен дефицит воде у земљишту;
- унапређење свих делатности на водама и око њих, како би се успешно могли реализовати други циљеви у области водопривреде;
- заштита и уређење сливова са гледишта развоја водопривредних система и развоја других водопривредних грана, путем заштите и ревитализације угрожених екосистема, унапређења естетских вредности, очувања и унапређења археолошких, историјских, биолошких, геолошких и других природних и створених ресурса и вредности.

Општи циљ је: утврђивање програма и смерница развоја **енергетске** инфраструктуре, синхронизација њеног развоја са свим активностима на овом подручју (чиме би се обезбедили најповољнији услови за заштиту животне средине, очување природних вредности, живот и рад људи на овом подручју) и њен даљи развој.

Основни циљ у погледу **обновљивих извора енергије** је стварање услова за повећање њиховог коришћења.

Основни циљ: повећање **енергетске ефикасности** у свим секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а све у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Основни циљ у области **електронске** комуникационе инфраструктуре је њен уравнотежен развој на подручју Плана, као једног од значајног покретача нове економије и обележја савременог друштва засноване на ICT технологији.

2.3. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА

Заштита предела и природних добара

Због изузетних природних вредности, које указују на јединственост подручја националних и европских размера, посебни циљеви Просторног плана са становишта заштите природе су:

- очување јединствености, изворности и аутентичности природних вредности подручја;
- трајно одрживо управљање и коришћење природних ресурса, уз поштовање одредаба акта о заштити природног добра, Закона о заштити природе, Закона о заштити животне средине, Конвенције о биолошкој разноврсности, Конвенције о заштити дивље флоре и фауне и њихових станишта, Конвенције о заштити миграторних врста, Рамсарској конвенцији и других законских регулатива;
- обезбеђење одговарајућег режима вода ради унапређења стања свих екосистема;
- очување и заштита предела, посебно подручја посебне намене у обухвату Просторног плана;

- постизање равнотеже између активности у простору и предеоних елемената, ради минимизирања оптерећења на заступљене типове предела и очувања и унапређења предеоне разноврсности;
- уређење предела стимулисањем традиционалног начина коришћења простора (салаши) у циљу очувања његових руралних особина;
- унапређење стања популације крупне и ситне дивљачи;
- дефинисање радњи и мера (станишни услови, технички објекти и др.) за повећање учешћа бројности аутохтоних врста дивљачи;
- заштита и очување биолошког диверзитета.

Пољопривреда

Посебни циљеви:

- препознавање и лоцирање специфичности појединих делова посматраног подручја и могућности валоризације тих компаративних предности;
- бројчано увећање сточног фонда и побољшање његових производних резултата, за које постоје природни потенцијали који нису искоришћени у довољној мери;
- измена сетвене структуре са циљем повећања површина, односно процентуалног удела производа усклађених са еколошким могућностима посматраног простора;
- модернизација прераде пољопривредних производа и њихова стандардизација;
- заштита генетског, специјског и екосистемског биодиверзитета прихватањем производне праксе пољопривреде, у сврху очувања биљних и животињских врста од посебног значаја;
- унапређење производње, прераде и пласмана традиционалних пољопривредних производа.

Туризам

Посебни циљеви:

- одрживи развој туризма уз поштовање прописаних мера заштите Уредбе;
- уређење и опремање постојећих и нових простора намењених рекреацији и туризму са мерама заштите животне средине;
- рационално коришћење природних ресурса у складу са условима очувања, заштите и унапређења природне и животне средине;
- развој туризма са комплементарним активностима;
- едукација свих учесника у туристичким и пратећим активностима;
- дефинисање приоритетних облика туризма, обим туристичких активности и простора на којима ће се спроводити (излетнички, рекреативни, културни, ловни, риболовни, етно туризам и сл.);
- коришћење потенцијала Резервата као препознатљивог подручја.

Заштита и коришћење природних ресурса

Пољопривредно земљиште

Посебни циљеви:

- спречавање заузимања пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, успостављањем ефикасне контроле;
- заштита пољопривредног земљишта од смањења нивоа органских материја, салинизације и сабијања и то: поштовањем плодореда, комбиновањем и уравнотежењем ратарско - сточарске производње и успостављањем еколошки оптималних односа између интензивних култура са једне стране и травњака, шума и сл. са друге;
- заштита пољопривредног земљишта од контаминације опасним и штетним материјама редукцијом употребе хемијских средстава и минералних ђубрива на њивама;

- неговање и унапређење пољопривредног земљишта, не само у производном него и еколошком домену и то: изградњом и одржавањем система за наводњавање и одводњавање (дренажу), рекултивацијом деградираних површина, уређењем ливада и пашњака и другим агромилиорационим мерама.

Водни ресурси

У области коришћења вода утврђени су следећи циљеви:

- постизање „доброг“ статуса вода до 2015. године, мисли се пре свега на површинске;
- заштита водених екосистема;
- потенцирање одрживог коришћења вода.

Минерални и енергетски ресурси

Минералне сировине користити у складу са Законом о рударству. Постојеће просторе, на којима се вршила експлоатација, треба вратити у пређашње стање рекултивацијом и дати им намену којом се не угрожава стање животне средине.

Одобрење за експлоатацију минералних сировина, на територији Покрајине, уз претходно прибављену сагласност надлежног Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде на Пројекат рекултивације и пренамене земљишта, као и уз достављени доказ о плаћеној накнади за ту намену, издаје Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине. На просторима где је завршена експлоатација минералних сировина мора се извршити рекултивација и ревитализација земљишта у свему према напред наведеном пројекту рекултивације, а у складу са важећим законима.

Инфраструктурни системи

Саобраћајна инфраструктура

Посебни циљеви су:

- стварање услова за развој саобраћајних капацитета заснованих на европским стандардима тј. стратешким принципима одрживог развоја животне средине;
- формирање општинске саобраћајне матрице тако да саобраћајни правци према постојећим и новоустановљеним локалитетима представљају важне - засебне саобраћајне правце у оквиру општине Нови Бечеј, како би се задовољили сви нивои будућег интеррегионалног и локалног повезивања овог простора са окружењем;
- формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа) које треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем, у циљу остварења комуникација насеља са локалитетима који су у функцији афирмације еколошког коридора.

Водопривредна инфраструктура

Посебни циљеви развоја водопривредне инфраструктуре:

Праћење стања водног режима, стања влажних станишта, одржавање оптималног режима вода и почетак спровођења хидротехничких мера за одржавање овог оптималног режима вода, утврђивање и одржавање оптималног водног режима влажних станишта, одржавање проточности канала који повезује „Славо копово“ са каналском мрежом, ваљано одржавати постојећу мрежу и регулисаних корита, сачувати мелиорационе системе.

Енергетска инфраструктура

Посебни циљеви:

- технолошка модернизација енергетских објеката;
- реконструкција, ревитализација и модернизација постојеће инфраструктуре;

- повећање сигурности напајања корисника електропреносног система, повећање поузданости рада преносног система и смањење губитака у преносном систему;
- смањење потрошње финалне енергије;
- обезбеђивање услова за унапређење енергетске ефикасности у обављању енергетске делатности (у производњи и преносу) и потрошњи енергије у свим енергетским секторима;
- супституција електричне енергије за добијање толотне енергије другим енергентима;
- смањење штетних утицаја енергетских објеката на животну средину.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

Основни циљ: стварање услова за повећање коришћења обновљивих извора енергије, пре свега соларне енергије у оквиру посебне намене.

Енергетска ефикасност

Основни циљ: повећање енергетске ефикасности у свим секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а све у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Посебни циљеви су:

- детаљно сагледавање стања потрошње енергената (према структури и врсти енергетских услуга);
- пројектовање нових енергетски ефикасних зграда и реконструкција постојећих уз поштовање принципа енергетске ефикасности;
- утврђивање ефеката мера које се спроводе у погледу рационалне употребе енергије;
- замена класичних сијалица тзв. штедљивим.

Гасоводна инфраструктура

Са аспекта коришћења енергетских извора и енергетске инфраструктуре, као плански циљ утврђује се функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса, штедња произведене енергије и стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије.

У области термоенергетске инфраструктуре *оперативни циљеви* су:

- побољшање рада и поузданости постојеће гасоводне и нафтоводне инфраструктуре, као и њихов даљи развој у оквиру подручја посебне намене, изузев простора у режимима I и II степена заштите заштићених подручја;
- даља истраживања и експлоатација минералних сировина дозвољена су у оквиру подручја посебне намене, изузев простора који су у режиму I, II и III степена заштите заштићених подручја.

Електронска комуникациона инфраструктура

Посебни циљеви:

- потпуна дигитализација електронске комуникационе инфраструктуре;
- развој широкопојасне мреже на целом подручју;
- увођење савремених електронских комуникационих услуга;
- обезбеђивање бежичне електронске комуникационе мреже за ретко насељена и удаљена подручја и насеља, као и садржаје ван насеља;
- повећање квалитета услуга мобилних комуникација.

Заштита непокретних културних добара

Са аспекта **заштите културних добара** оперативни циљ израде Просторног плана је спровођење заштите, очувања и унапређења културних вредности подручја, у циљу реализације утврђених мера заштите, са усмеравањем људских активности у наведеном контексту.

За потребе израде Плана надлежна установа за заштиту - Завод за заштиту споменика културе из Зрењанина треба да достави анализу и валоризацију утврђених споменичких вредности и вредности урбаних и физичких структура у обухвату Плана и дефинише смернице заштите (услови чувања, одржавања и коришћења културних добара) у даљем процесу урбанистичког планирања и изградње. На подручју обухвата Плана од непокретних културних добара заступљени су споменици културе, археолошки локалитети. Ова културна добра су означена у графичком приказу.

Објекти - споменици културе су у лошем грађевинском стању, док су археолошка налазишта још увек углавном недовољно испитана и истражена.

Заштита животне средине

Оперативни циљеви у области заштите животне средине су:

- интеграција заштите животне средине у све појединачне секторске политике и стратегије развоја;
- успостављање континуираног праћења стања чинилаца животне средине: воде, ваздуха, земљишта, биомониторинга и мониторинга буке (уз државни пут);
- планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и енергије;
- успостављање селективне и контролисане примене хемијских средстава заштите и минералних ђубрива у пољопривреди;
- формирање заштитног зеленила у виду пољозаштитних појасева и дуж инфраструктурних коридора;
- рекултивација свих деградираних површина (депонија, сточно гробље, позајмишта и др.);
- адекватно одлагање комуналног отпада, елиминација сточних лешева, у складу са Стратегијом управљања отпадом, законима и важећим правилницима.

3. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПЛАНА

3.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

Славо копово представља Тисин фосилни меандар, односно геоморфолошки облик постао радом речне воде, што значи да припада групи речних или флувијалних језера. Један од доказа правца некадашњег тока Тисе је Бикова хумка и десетак других хумки у окружењу, јер су оне у прошлости пратиле ток реке.

Басен Славог копова заузима највећи део источног крака поменутог меандра, чији облик подсећа на потковицу са крацима окренутим ка југоистоку.

Паралелно са Сланим коповом, са његове источне стране, простире се ужа депресија Мало копово или Пошташ копово. Оно је обрасло барском вегетацијом и за разлику од Славог копова припада слатководном типу бара, који уз то нема сталну воду. Ова два копа су раздвојена нешто вишом лесном гредом која се зове Између копова. Њихова међусобна удаљеност износи од 350 m до 900 m.

Водено окно Сланог копова се простире правцем југоисток-северозапад. Елипсоидног је облика. По дужој оси, при средњем нивоу воде, дугачко је 3 km.

Хидролошке карактеристике

Језеро се храни водом из три извора, атмосферским талогом, површинским притицањем воде и подземном водом, односно фреатском издани, а храњење се одвија и кроз напред наведена „ока“. Воду губи испаравањем, чији је највећи интензитет током лета, а с обзиром на то да се у том делу године јавља минимум падавина, последица испаравања и дефицита падавина је негативан водни биланс језера.

Слано копово је раније имало више воде. Прокопавањем магистралног канала ДТД Нови Бечеј – Банатска Паланка на 2 km јужно и Кикиндског канала 4,5 km источно, Слано копово се нашло на њиховом сустицају, чиме је снижен ниво фреатске издани, због чега се храњење Сланог копова подземним водама нашло у дефициту. Такође, сматра се да је смањење количине воде у Сланом копову сложен проблем, чија генеза није последица само поремећаја водног биланса, него и вишегодишње суме падавина у неколико узастопних сушних година.

У зависности од обилности падавина и варирања нивоа подземних вода је и режим снабдевања Копова водом. Одступање од уобичајеног водног режима је било изражено и у сушним периодима када је појачано испаравање довело до промене количине соли у води и у површинском слоју тла. Последица тога је заслањеност која по питању количине хлорида за 12 пута премашује максималну количину ових соли у површинским водама Војводине. Слано копово има воду изразито базичне реакције (pH се креће од 9,0 до 9,4). Дубина воде није изражена, просечно се креће око 70 cm, а на најдубљим местима је око 1 метар, мада у највећем делу басена не прелази 20 cm.

Климатске карактеристике

Општина Нови Бечеј се налази у области умерено континенталне климе.

Сеизмичке карактеристике

Према карти макросеизмичке рејонизације, издатој од стране Сеизмолошког завода Србије у Београду 1987. године, подручје општине Нови Бечеј се налази у зони од 7⁰ и 8⁰MCS, за повратни период од 100 и 200 година. Појава земљотреса јачине 7⁰ и 8⁰MCS могућа је на ужем простору уз реку Тису.

Педолошке карактеристике

Територију катастарске општине Нови Бечеј карактерише више типова и подтипова као и варијетета и форми земљишта.

Територија општине Нови Бечеј располаже са релативно добрим земљишним фондом и постоје услови за развој пољопривредне производње (могућност наводњавања), уз координисану примену савремених агротехничких мера, којима се неће деградирати карактеристике земљишта, односно које ће повећати обим пољопривредне производње као и промену сетвених структура (у корист индустријског биља).

3.1.1. Заштићена природна подручја, значајна подручја и биодиверзитет

На предметном простору се налазе подручја важна за очување биолошке разноврсности:

1. Заштићена подручја:

СРП „Слано копово“ заштићен Уредбом о заштити СРП „Слано копово“ („Службени гласник РС“, број 74/01) којом је установљен тростепени режим заштите (у даљем тексту: Резерват).

2. Подручја планирана за заштиту:

На предметном простору налази се део подручја „Слатине Баната“, слатинског коридора планираног за заштиту, који обухвата станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја: NBC03а, NBC03б NBC04.

3. Подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности:

- Славо копово - подручје уписано на листу Рамсарских подручја;
- Славо копово RS0000010 - подручје Емералд мреже;
- Средњи Банат I (Острово; Русанда; Окањ) - подручје издвојено као IPA подручје;
- Славо копово RS009IBA - међународно значајно подручје за птице – IBA.

4. Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и типови станишта (укључујући станишта у подручју планираном за заштиту)

- Станишта су регистрована у бази података Завода у складу са критеријумима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака животиња и гљива број 110-00-18/2009-03 од 20.1.2010. („Службени гласник РС“, бр. 5/2010, 47/11).

5. Еколошки значајна подручја еколошке мреже Републике Србије

- Еколошки значајно подручје бр. 8 утврђено Уредбом о еколошкој мрежи 05, које обухвата: заштићено природно добро СРП „Славо копово“, Емералд подручје Славо копово; IPA подручја Славо копово и IBA подручје Славо копово.

6. Еколошки коридори:

регионални и локални еколошки коридори обухватају:

- деоницу Слатинско-степског еколошког коридора Баната од регионалног значаја;
- деонице регионалних еколошких коридора: Кикиндски канал и основне каналске мреже ХС ДТД од Бегеја до Тисе;
- локални еколошки коридори су пашњаци уз мелиоративне канале и сами канали као и локални еколошки полигон;
- регионални еколошки коридори су утврђени Регионалним просторним планом АП Војводине („Службени лист АП Војводине“, број 22/11).

3.1.2. Експлоатација минералних сировина

Нафтној индустрији Србије а.д. Нови Сад одобрено је извођење детаљних геолошких истраживања нафте и гаса на територији средњег Баната на истражном простору бр. 5072, које обухвата и предметно подручје посебне намене.

У обухвату Плана, ван граница Специјалног резервата природе и осталог простора посебне намене, налази се евидентирано лежиште „Средња Страна“ са овереним резервама керамичке-опекарске глине.

На основу података којима располаже надлежни Секретаријат¹, **хидрогеотермални потенцијали** на простору обухвата Плана до сада нису испитани.

3.1.3. Обновљиви извори енергије

На простору обухвата Плана, за сада не постоји организовано коришћење обновљивих извора енергије.

У оквиру посебне намене могуће је коришћење соларне енергије, у виду топлотне или електричне преко соларних панела постављених на кровове објеката.

¹ Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине, Нови Сад

3.2. ПРОСТОРНА ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Према ППРС, односно предвиђеном стању квалитета животне средине и мерама заштите животне средине, које је потребно предузимати у односу на степен загађености, Резерват припада подручју веома квалитетне животне средине, а у осталом делу обухвата Плана налази се подручје угрожене животне средине (к.о. Нови Бечеј). За сваку категорију су предвиђене мере за спречавање деградације и унапређење постојећег стања, с циљем очувања природних вредности.

3.3. СТВОРЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

3.3.1. Привреда

Целокупни простор обухвата Плана има карактер **руралног** подручја јер на целом подручју нема насељених места, него само неколико активних салаша, оријентисаних на пољопривредну производњу.

Пољопривредна производња се врши у окружењу Резервата гајењем монокултура на великим површинама, које су добијене укрупњавањем парцела.

Обрада земљишта на подручју Резервата је релативно екстензивна, врши се на мањим парцелама, у приватном власништву, док је пашарење ограничено на ливаде.

На западној обали тзв. „песку“, налазе се воћњаци, виногради и њиве.

Ловство, као традиционални начин коришћења предметног простора, присутно је и данас, врши се у складу са прописаним режимима заштите и не угрожава основне природне вредности подручја.

3.3.2. Инфраструктурни системи

Саобраћајна инфраструктура

Путна инфраструктура

Геосаобраћајни положај АП Војводине на саобраћајној карти Европе је врло значајан јер овим простором пролазе важне трасе европских путева у оквиру коридора X, који својим значајем, својим захтевима, као и својом изграђеношћу, овај простор стављају на лествицу врло значајних простора са саобраћајног аспекта односно остварења комуникација средње Европе са југоисточном Европом и Малом Азијом.

За простор обухвата Просторног плана најважнија је веза са путним правцима државних путева бр.15 (М-3) и бр.117 (Р-114).

Саобраћајне везе између насеља у обухвату Просторног плана се остварују преко успостављене мреже државних путева I и II реда, као и мреже нижег нивоа. Територијом обухваћеном овим Просторним планом пролази делимично или целом својом трасом више државних путева²:

- ДП Iб реда бр.15/М-3, државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бачки Брег) - Бездан – Сомбор – Кула – Врбас – Србобран – Бечеј - Нови Бечеј - Кикинда - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Наково);
- ДП IIа реда бр. 117/Р-114, Нови Бечеј – Башаид - Банатско Карађорђево.

² Донета је Уредба о категоризацији државних путева, у недостатку графичког дела Уредбе, у складу са текстом је направљена паралела са постојећим ДП: ДП Iб реда бр.15 је некадашњи М-3; ДП IIа реда бр.117 је некадашњи Р-114;

Такође присутна је мрежа некатегорисаних – атарских путева, различитих нивоа изграђености.

Карактеристика саобраћајног подсистема који се налази у обухвату ППППН може се окарактерисати као релативно повољна. Слика саобраћајног оптерећења путних коридора који секу или тангирају обухват је врло различита, што је проузроковано сезонским и месечним варијацијама у оптерећењу, али се може констатовати да је обим саобраћаја у стагнацији или чак у паду у односу на претходни период.

Предметни државни путеви (ДП бр.15 и бр.117) представљају и прилазне путеве појединим локалитетима у оквиру Резервата, што се с аспекта доступности и приступачности може сматрати врло повољним, док с друге стране представљају негативан фактор у смислу утицаја на функционисање самог Резервата.

Општа карактеристика категорисаних путева је, да су на крају експлоатационог периода и да су у врло лошем стању (коловозне површине, банке, одводни канали). Разлози таквог стања су саобраћајно оптерећење и проблеми са неодржавањем последњих деценија, што је резултирало значајним смањењем њихове пропусне моћи и нивоа услуге.

Неадекватност саобраћајне инфраструктуре није примарна последица постојеће мреже саобраћајница, већ превасходно њиховог квалитета (експлоатациони параметри, стање коловозних површина).

Општински (локални) путеви, као значајан део капиларне путне мреже, нису заступљени у оквиру обухвата Просторног плана. Примарну функцију повезивања унутар самог Резервата и локалитета преузимају некатегорисани путеви – утврђена атарска путна мрежа (шумски и други приступни путеви) као значајан и једини потенцијал који би се морао искористити. Ова мрежа путева није са савременим коловозом, што онемогућује приступ при различитим временским условима и водним режимима.

Туристичка саобраћајна мрежа обухвата објекте везане за одређене видове туризма: стазе кретања ловаца у оквиру ловишта, спортско-рекреативне објекте, риболовне терене и сл. и део је већ поменутих некатегорисаних путева.

Постојећа мрежа је недовољна и готово сасвим неизграђена и као таква представља лимитирајући фактор развоја туризма у обухвату Плана.

Железничка инфраструктура

Железнички саобраћај је својевремено одиграо врло важну улогу у развоју туризма, пре свега за туристичка кретања широких слојева становништва, као и путовања на другим релацијама.

Међутим, са експанзијом друмског саобраћаја, железнички саобраћај, због својих одређених недостатака (фиксирани линије кретања, потребе преседања при промени правца кретања и друго) изгубио је позиције које је некад имао. У ранијем периоду (седамдесетих и почетак осамдесетих година прошлог века) знатан број пруга регионалног и локалног значаја је укинут. У обухвату Просторног плана налази се регионална пруга бр. 2, Панчево главна станица - Зрењанин - Кикинда - државна граница - (Jimbolia).

Железнички саобраћај има мали удео у туристичким и другим кретањима на подручју обухваћеном Просторним планом. Уз бољу организацију и модернизацију капацитета (пруге, постројења и превозна средства), због веће удобности у односу на друмски превоз, могао би имати значајно учешће у евентуалним туристичким кретањима првенствено код путовања већег броја путника.

Водни саобраћај на простору обухваћеном Планом заступљен је преко унутрашњих пловних путева канала из система ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка – Нови Бечеј и Кикиндски канал, али превозни капацитети се користе далеко испод капацитативних могућности и искључиво су у функцији водног режима самог Резервата.

Немоторни саобраћај у обухвату Плана није значајно заступљен, углавном кроз међунасељске комуникације (у оквиру коридора предметних државних путева), са минималним туристичким и рекреативним кретањима. Основни проблем који је евидентан је питање безбедности, као и трасе кретања које углавном нису дефинисане, посебно до садржаја у оквиру самог Резервата.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да **саобраћајна инфраструктура** у оквиру овог простора и окружења СРП „Слано Копово“ са изграђеним потенцијалима (путног-друмског, железничког и водног саобраћаја) даје добре основе за надоградњу, реконструкцију и модернизацију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју из више праваца, од већих градских агломерација и субрегиона, на нивоу вишег комфора и саобраћајне услуге, као и брзе и лаке комуникације у оквиру овог простора.

Водопривредна инфраструктура

Водоснабдевање

На простору обухваћеном Планом нема инсталација водовода и канализације. Снабдевање водом посетилаца објекта визиторског центра обавља се преко бунара избушеног на парцели недалеко од самог објекта.

Одвођење отпадних и атмосферских вода

На простору обухваћеном Планом нема инсталација водовода и канализације. Евакуација отпадних вода посетилаца објекта визиторског центра обавља се преко септичке јаме која се периодично празни аутоцистерном.

Електроенергетска и гасоводна инфраструктура

У обухвату Плана, ван зоне Резервата, постоји дистрибутивна средњенапонска надземна мрежа, као и нисконапонска мрежа која напаја постојеће потрошаче.

На предметној територији изграђен је разводни гасовод РГ 01-12/ I за Нови Бечеј.

Електронска комуникациона инфраструктура

У коридору саобраћајнице у делу обухвата Плана изграђена је подземна електронска комуникациона мрежа.

3.3.3. Заштита непокретних културних добара

На подручју обухвата Плана евидентирани су споменици културе и археолошки локалитети (62), (унети у графички прилог бр.3. ради лакше идентификације) и уочени су бункери подигнути пре другог светског рата који нису графички идентификовани. Споменици културе и најзначајнији археолошки локалитети су:

СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ

- Црква Св. Арханђела Михаила - АРАЧА представља културно добро од изузетног значаја („Службени гласник РС“, број 16/90);
- Матејски брод - археолошки локалитет, споменик културе од великог значаја (решење број 1652 од 30.12.1950.године).

АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТИ

Најзначајнији археолошки локалитети су:

- Матејски брод, праисторијско насеље (неолит, гвоздено доба), аварски гроб, средњи век парц. бр. 18299 - 18309, 18319 - 18321, 18322 - 18328, 18381 - 18403, 18369 - 18392, 18404 -18412;
- Арача,са околином,вишеслојни археолошки локалитет (неолит,сармати и средњи век).

На простору посебне намене СРП Слано Копово (у простору III степена заштите), на просторима станишта заштићених и строго заштићених врста, као и у њиховој непосредној околини евидентирано је неколико археолошких локалитета.

За потребе израде Плана надлежна установа - Покрајински завод за заштиту споменика културе је доставила анализу и валоризацију утврђених споменичких вредности и вредности урбаних и физичких структура у обухвату Плана и дефинисала смернице заштите (услови чувања, одржавања и коришћења културних добара) у даљем процесу урбанистичког планирања и изградње. Објект Арача - споменик културе је у лошем грађевинском стању, док су археолошка налазишта углавном недовољно испитана и истражена.

4. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ

Просторни план обухвата, поред површина са значајним природним вредностима (Резерват и простори посебне намене), потенцијално угрожене просторе и деградиране површине.

Потенцијално угрожени простори изван Резервата су резерве глине, радне зоне (силоси и хладњача) и појасеви уз инфраструктурне коридоре.

Деградиране површине се налазе изван Резервата (позајмиште глине и неуређена депонија) и простора посебне намене.

Подручје **Резервата** представља сложени екосистем са изворним, природним вредностима, које су у одређеној мери у фази нестајања због вишедеценијског негативног антропогеног утицаја.

Језеро се храни водом из три извора, атмосферским талогом, површинским притицањем воде и подземном водом, односно фреатском издани, а храњење се одвија и кроз напред наведена „ока“. Воду губи испаравањем, чији је највећи интензитет током лета, а обзиром да се у том делу године јавља минимум падавина, последица испаравања и дефицита падавина је негативан водни биланс језера.

У зависности од количине воде којом се храни и оне коју у исто време губи евапотранспирацијом, ниво језера је подложен колебањима, која у екстремним случајевима могу да буду и знатнија. То значи да у току године када је водни биланс позитиван, долази до појаве трансгресије језера, односно до позитивног померања обалске линије. Наведена колебања манифестују се на све димензије језера, дужину, ширину, дубину, дужину обалске линије и површину. Најизразитије померање обалске линије је на деловима према којима је Слано копово најплиће, а то је у правцу истока, југоистока и северозапада.

У зависности од обилности падавина и варирања нивоа подземних вода је и режим снабдевања Копова водом. Одступање од уобичајеног водног режима је било изражено и у сушним периодима када је појачано испаравање довело до промене количине соли у води и у површинском слоју тла. Последица тога је заслањеност која по питању количине хлорида за 12 пута премашује максималну количину ових соли у површинским водама Војводине. Славо копово има воду изразито базичне реакције (рН се креће од 9,0 до 9,4). Дубина воде није изражена, просечно се креће око 70 см, а на најдубљим местима је око 1 метар, мада у највећем делу басена не прелази 20 см. У условима ниских топографских положаја и климатских прилика са превагом испаравања над падавинама, јавља се изданско заслањивање и у таквим условима долази до скоро перманентног успона слане подземне воде према површини током лета, што има за последицу салинизацију јачег или слабијег интензитета. Услед наглог губљења воде земља пуца и дно Копова полако поприма несвакидашњи изглед.

Канали Банатска Паланка – Нови Бечеј и Кикиндски канал су пловни канали. Изнад акваторије канала пројектовани пловни габарит канала износи 6,0 м изнад максималног водостаја.

Због свега напред наведеног, изграђен је доводни канал до Малог копова кроз Поштину копов дужине 2.475 метара, а вода се захвата из канала Банатска Паланка - Нови Бечеј пловном црпном станицом (потапајућом пумпом). Због повољне конфигурације терена, постигнуто је гравитационо снабдевање копова водом из поменутог канала, а пројектован је тако да не утиче штетно на водни режим површинских и подземних вода на сливном подручју и услове наводњавања. Ниво воде у каналу се одржава на коти 76,20 мАНВ, што значи да је толики ниво и у депресији.

У контексту утврђивања квалитета земљишта предметног простора (Резервата), у 2002.г, 2003.г. и 2004.г. вршено је праћење стања свих промена односно успостављен је мониторинг у пољопривредном и непољопривредном земљишту, а посебно је праћен садржај опасних и штетних материја, које могу бити неорганске (макроелементи, микроелементи и тешки метали) и органске (укупни угљоводоници ТРН, полициклични ароматични угљоводоници PAHs, полихлоровани бифенили PCBs, остаци пестицида и њихови метаболити и др.).

На основу резултата истраживања, на простору Резервата, утврђено је да је садржај Си и Со изнад граничних вредности, али да је присуство ових тешких метала у земљишту последица матичног супстрата на коме је земљиште образовано.

Праћење квалитета земљишта вршено је и током 2010. године на локалитетима у СРП „Славо копово“.

Поређењем резултата истраживања са граничним вредностима концентрација наведених елемената, прописаних Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма, закључују се следеће:

- садржај Со је на свим локалитетима изнад граничних вредности;
- садржај Ni је на 4 локалитета изнад граничних вредности.

Поређењем резултата истраживања са ремедијационим вредностима, прописаним наведеном Уредбом, уочава се да су на свим локалитетима концентрације тешких метала испод ремедијационих вредности, што указује да су основне особине земљишта још очуване и да није потребна примена санационих и других заштитних мера.

Праћење квалитета ваздуха и воде у Резервату, као и на предметном простору изван заштићеног добра, није вршено.

Услед утицаја низа антропогених фактора на природу предметног подручја промењен је предео лик, а очувани су једино фрагменти природних екосистема, који су својим физичко хемијским одликама били непогодни за било који вид пољопривреде.

Основни видови људске делатности су сточарство и ратарство. Данас су обрадива земљишта засејана пољопривредним културама, док је пашарење ограничено на још преостале ливаде.

На наведеном простору у прошлости је постојало два до три салаша (1995), данас егзистира само два и једна кућа за одмор, али враћањем земљишта приватним власницима дошло је до изградње још неколико нових салаша у окружењу Резервата. Постојање салаша је везано за низ негативних појава - преоравање земљишта, услед чега се уништава изворна вегетација, нестају значајна станишта птица овог подручја, пашарење, узнемиравање птица, загађивање земљишта и воде и др.

Обрада земљишта на подручју Резервата релативно је екстензивна, врши се на мањим парцелама, у приватном власништву. Интензивна примена хемијских средстава у заштити биља, као и минералних ђубрива у окружењу подручја које се штити, имала је вишегодишњи негативни утицај на Слано копово, Мало копово и околне ливаде.

Ловство, као традиционални начин коришћења, присутно на предметном простору и данас, спроводи се на начин регулисан законима и на принципима домаћинског газдовања, уз извесна ограничења уведена пројектованом заштитом, тако да не угрожава основне природне вредности подручја.

Унутар заштићеног добра постоји више пољских путева, који се понекад користе и за пролаз трактора, што може узнемирити птице, изазвати гажења легла и загађивања земљишта, па је у спровођењу заштите неопходна контрола њиховог коришћења.

Уништавање тршћака (паљење, сеча и др.) је редовна негативна појава унутар заштићеног подручја, која доводи до губитка станишта птица, које се срећу у зони емерзне вегетације.

Депоноване разних отпадних материја поред заштићеног добра је присутно на једној локацији, што захтева хитну санацију.

Вршени су покушаји коришћења посматраног подручја за рибњак, лечилиште и за експлоатацију нафте и гаса, па је у наредном периоду потребно користити ово подручје у складу са прописаним режимима и мерама заштите.

5. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

Слано копово је раније имало више воде. Прокопавањем магистралног канала ДТД Нови Бечеј – Банатска Паланка на 2 km јужно и Кикиндског канала 4,5 km источно, Слано копово се нашло на њиховом сустицају, чиме је снижен ниво фреатске издани, због чега се храњење Сланог копова подземним водама нашло у дефициту. Такође, сматра се да је смањење количине воде у Сланом копову сложен проблем, чија генеза није последица само поремећаја водног биланса, него и вишегодишње суме падавина у неколико заустопних сушних година.

Наставак евентуалне експлоатације керамичарско-опекарске глине, чија лежишта се налазе изван подручја посебне намене, могао би имати утицаја на Резерват и непосредно окружење, па је потребно извршити претходна хидрогеолошка истраживања у наведеном контексту.

Уништавање аутохтоних станишта преоравањем пашњака, парлога, утрина и других аутохтоних станишта и изградња разних објеката, представљају највеће проблеме у заштити птица и природних вредности Резервата.

Истовремено, пољопривредна производња у широј регији, кроз укрупњавање парцела, сејање монокултура на великим површинама, а нарочито кроз хидромелиорационе захвате (одводњавање) изазвала је промене на заштићеном добру и његовој околини.

Оне се рефлектују у израженом губитку воде у језеру и у нестајању бара и копова, који су се од Славог копова пружали до Меленаца и чинили повезан систем станишта значајне флоре и вегетације, а посебно орнитофауне.

Друмски саобраћај, присутан на граници Резервата (државни путеви I и II реда), представља потенцијални деградациони пункт у животној средини јер узрокује буку и загађење ваздуха, воде и земљишта, а може изазвати и биолошке и друштвене поремећаје, као и локалне утицаје (утицај на здравље становништва због смога), регионалне (емисије издувних гасова утичу на стварање киселих киша), па чак и глобалне (гасови који стварају ефекат стаклене баште).

Гасове емитоване из возила на моторни погон сачињава неколико стотина једињења. Значајна загађења узрокују течне и чврсте честице, чађ, угљен-монооксид (CO), угљен-диоксид (CO₂), азотни и сумпорни оксиди и угљоводоници. Емисије из возила такође, укључују перманентна једињења која могу опстати у животној средини дужи период. У такве спадају тешки метали (олово, кадмијум, полиароматични угљоводоници) и органохлор. Нека испарљива органска једињења су мутагена, канцерогена и неуротоксична (нпр. смртност од рака се повезује са изложеношћу бензолу и полиароматичним угљоводоницима).

Бука је специфичан вид загађења. Познато је да су дрumsка моторна возила један од главних извора буке, која произилази из заједничког дејства више појединачних извора од којих сваки производи буку мањег или већег интензитета. Као најзначајнији извори буке су: издувни и усисни систем, рад мотора и механичка бука, систем за хлађење, грејање, проветравање, пнеуматици, аеродинамичка бука и др.

Повећан ниво буке неповољно утиче на човеково здравље, психомоторне способности и радни учинак.

Реализација планиране електроенергетске инфраструктуре, уз поштовање свих потребних мера са аспекта заштите животне средине, неће довести до негативних утицаја, те проблеми у Просторном плану везано за електроенергетску инфраструктуру нису ни разматрани.

Проблеми из области заштите животне средине, везани за електронску комуникациону инфраструктуру нису разматрани у Просторном плану, с обзиром да изградња планиране и експлоатација постојеће нема негативних утицаја на животну средину.

6. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА)

Просторним планом нису предвиђена варијантна решења. Усвојена решења која се на директан и индиректан начин односе на заштиту животне средине, интерпретирана су у планском документу и предметним елаборатом односно Извештајем о стратешкој процени утврђено је да су у складу са основним принципима одрживог развоја у погледу свих даљих активности на простору обухвата Просторног плана.

У случају нереализовања Просторног плана, досадашње негативне тенденције у уређењу и коришћењу предметног простора ће се вероватно одвијати према следећем сценарију:

- изостајање реализације одговарајућих мера и режима заштите Резервата, станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошких коридора, имало би за последицу нестанак екосистема са изворним, природним вредностима;
- стагнација и назадовање у привредном и целокупном развоју простора у обухвату Просторног плана;
- заузимање површина квалитетног пољопривредног земљишта за пољопривредну производњу, праћено повећањем активности загађивања земљишта, подземних и површинских вода, као и неконтролисаним применом хемијских средстава заштите у пољопривредној производњи;
- настављање неконтролисаног одлагања отпада на неуређене депоније, стихијски настале у непосредној близини подручја посебне намене, без спровођења санитарних мера заштите и са вероватноћом настајања нових површина;
- изостајање развоја категорије заштитног зеленила – ветрозаштитног и пољозаштитног.

7. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

У поступку израде Просторног плана и спровођења Стратешке процене утицаја овог планског документа на животну средину обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења. У току израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени прибављени су услови и сагласности од стране следећих надлежних институција³, организација и јавних предузећа:

- Министарство рударства и енергетике, Београд;
- Министарство заштите животне средине, Београд;
- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за управљање ризиком, Београд;
- Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру, Београд;

³ Називи Покрајинских секретаријата су дати према Покрајинској скупштинској одлуци о покрајинској управи („Службени лист АПВ“, бр. 4/2010 и 4/2011).

- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за превентивну заштиту, Београд;
- Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за спорт и омладину, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за привреду и туризам, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за здравство, Сектор за санитарни надзор и јавно здравље, Одељење у Зрењанину;
- Покрајински Завод за заштиту природе, Нови Сад;
- Покрајински завод за заштиту споменика културе, Петроварадин;
- ЈВП „Воде Војводине“, Нови Сад;
- ЈП „Војводинашуме“, Петроварадин;
- Републички геодетски завод, Београд;
- Републички сеизмолошки завод, Београд;
- Републички хидрометеоролошки завод, Нови Сад;
- Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије;
- „Железнице Србије“, Акционарско друштво, Београд;
- ЈП „Путеви Србије“, Београд;
- РДУ Радио Телевизија Србије, Сертификационо тело РТС, Развој и сертификација, Одељење вишенаменске телекомуникационе мреже, Београд;
- Радио телевизија Војводине, Нови Сад;
- ЈП Електромрежа Србије, Дирекција за пренос електричне енергије, Погон техника, Београд;
- Транснафта, ЈП за транспорт нафте нафтоводима и деривата нафте продуктоводима;
- ЈП „Србијагас“, Нови Сад;
- НИС, Гаспром њефт, Нови Сад;
- Електровојводина д.о.о. Нови Сад, Електродистрибуција Нови Сад;
- Електровојводина д.о.о. Нови Сад, Електродистрибуција Зрењанин;
- ЈП „Пошта Србије“, ЈР поштанског саобраћаја „Зрењанин“, Служба за поштанске услуге и поштанску мрежу, Зрењанин;
- Телеком Србија, Предузеће за телекомуникације а.д. Београд, Дирекција за технику, Извршна јединица Зрењанин, Служба за планирање развој и инвестициону изградњу;
- Телеком Србија, Предузеће за телекомуникације а.д. Београд, Дирекција за технику, Функција за планирање и развој мреже и сервиса, Сектор за развој транспортне мреже, Београд;
- Теленор д.о.о., Нови Београд;
- ВИП мобиле д.о.о., Београд;
- Туристичка организација Војводине, Нови Сад;
- Општина Нови Бечеј, Одсек за урбанизам, стамбено комуналне послове и заштиту животне средине;
- „Ловачко удружење Нови Бечеј“, СРП „Славо копово“, Нови Бечеј;
- ЈП за комунално-стамбене послове „Комуналац“, Нови Бечеј.

Консултације са заинтересованом јавношћу и појединцима обављају се у току јавног увида, а резултати консултација саставни су део Извештаја о Стратешкој процени утицаја Плана на животну средину.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике, Покрајине и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму.

Генерално, општи циљ израде стратешке процене је провера у којој мери су интегрисани циљеви и принципи одрживог развоја у планским решењима предметног плана, чијом реализацијом се стварају услови за оптималну заштиту животне средине односно елиминацију, превенцију или минимизацију негативних утицаја на биодиверзитет, природне, културне и друге створене вредности и здравље људи.

Наведени циљ обезбедиће се одрживим управљањем заштићеним подручјима, заштитом и очувањем постојећих екосистема, аутохтоности и разноврсности предела, пејзажа и целокупне биолошке и предеоне разноврсности на подручју обухвата Плана, постизањем задовољавајућег квалитета површинских и подземних вода, земљишта, а индиректно и ваздуха и њихова заштита од загађења, континуираним мониторингом, уз фаворизацију коришћења обновљивих извора енергије.

2. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу наведеног општег циља Стратешке процене, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Плану, утврђују се посебни циљеви стратешке процене у појединим областима заштите.

Посебни циљеви Стратешке процене су:

- 1) Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште);
- 2) Заштита и очување заштићених подручја, постојећих аутохтоних екосистема и целокупног биодиверзитета на подручју обухвата Плана;
- 3) Очување предеоних карактеристика подручја;
- 4) Усклађивање намене и коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности;
- 5) Примена обновљивих извора енергије, избор еколошки најприхватљивијих енергената и максимализација енергетске ефикасности;
- 6) Промоција и подршка развоју одрживог туризма.

Посебни циљеви Стратешке процене усклађени су са индикаторима стратешке процене дефинисаним **Правилником о Националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС”, број 37/11).**

3. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица.

Приказ индикатора одрживог развоја је често лимитиран начином прикупљања и обраде статистичких података и траже дужи период обраде података, јер су у већини случајева изведени показатељи у Србији, за које је неопходна статистичка обрада на основу постојеће статистичке документације.

За индикаторе стања животне средине које није могуће квантитативно коментарисати услед недостатка података, могуће је квалитативно оценити кроз одређене утицаје или активности у простору, за које се очекује или процењује да могу имати значајне утицаје на животну средину.

Индикатори стратешке процене су припремљени према циљевима стратешке процене, на основу индикатора из **Правилника о националној листи индикатора заштите животне средине** („Службени Гласник РС“, број 37/11) и приказани су у следећој табели.

Посебни циљеви Стратешке процене	Индикатори
Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште)	1. Биолошка потрошња кисеоника БПК ₅ 2. Нутријенти у површинским и подземним водама 3. Индекс сапробности 4. Саобраћајно оптерећење на државном путу I и II реда 5. ha (%) санираних и рекултивисаних подручја 6. Квалитет пољопривредног и непољопривредног земљишта 7. Употреба минералних ђубрива (kg/ha) 8. Употреба пестицида (t активне материје пестицида на 10 km ² пољопривредног земљишта)
Заштита и очување заштићених подручја, постојећих аутохтоних екосистема и целокупног биодиверзитета на подручју обухвата Плана	9. % заштићених природних добара на територији АПВ у односу на укупну површину 10. Површине под изабраним значајним екосистемима (km ² или ha) 11. Учешће броја угрожених врста у укупном броју врста (%)
Очување предеоних карактеристика подручја	12. Површине под природним пределима
Усклађивање намене и коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности	13. Промена намене земљишта (%)
Примена обновљивих извора енергије, избор еколошки најприхватљивијих енергената и максимализација енергетске ефикасности	14. Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије (%)
Промоција и подршка развоју одрживог туризма	15. Интензитет туризма

Индикатори дефинисани у претходној табели дефинисани су са циљем праћења реализације планских решења.

4. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА

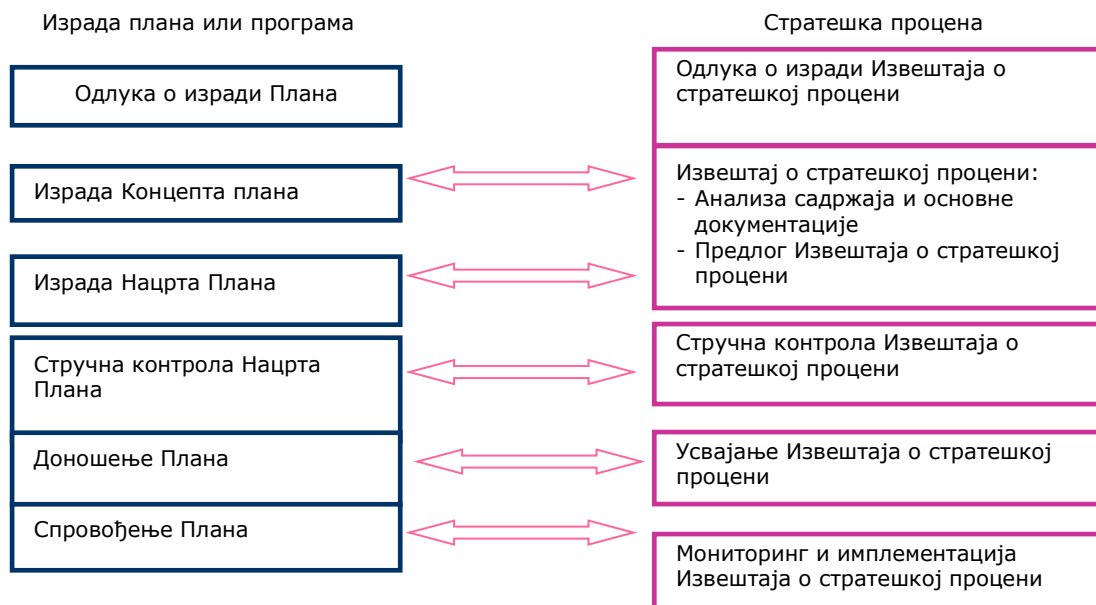
Многи међународни документи упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде стратешке процене утицаја на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања.

Истиче се и то да је стратешка процена утицаја делимично интегрисана у планове и програме уколико се израђују у одвојеним фазама. Да би била потпуно интегрисана процедура израде стратешке процене утицаја треба да се преплиће са процедуром израде плана или програма.

Шема 1. приказује принцип, којим се руководило при изради ова два елабората, односно приказана је веза између фаза израде Плана и Стратешке процене.

Шема 1. Везе између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене

С обзиром да је са израдом Просторног плана, вршена истовремена стратешка процена утицаја планских решења на животну средину, односно израда Извештаја о стратешкој процени предметног Просторног плана, циљеви ових документа су у потпуности међусобно компатибилни и усаглашени.

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Приоритетни циљ израде Стратешке процене је сагледавање могућих негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање мера за минимизацију истих.

У процесу израде Плана и у поступку стратешке процене могућих утицаја планских решења на животну средину, потенцијала и ограничења у простору и животној средини, вредновани су следећи аспекти:

- природне карактеристике, постојеће стање и услови у простору;
- створене вредности, постојећа намена простора и досадашњи начин коришћења природних ресурса као и планирано уређење дефинисано планским решењима;
- степен уређености подручја;
- стање и статус природних и културних добара;
- услови надлежних институција добијених у поступку израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени;
- циљеви планских докумената вишег хијерархијског нивоа и циљеви предметног планског документа.

Стратешка процена се бави генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења заштите животне средине у Просторном плану при чему је акценат стављен на анализу планских решења, која доприносе заштити природних вредности и животне средине и подизању квалитета живота на посматраном простору.

С обзиром да Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину није дефинисао шта представљају варијантна решења Плана која подлежу стратешкој процени, разматрана су два могућа варијантна решења:

- **Варијанта - I** - да се Просторни план не усвоји;
- **Варијанта - II** – да се Просторни план усвоји и имплементира.

Утицаји стратешког карактера и укупни ефекти Плана на животну средину утврђују се кроз процену и поређење постојећег стања, циљева и планских решења, ограничавајући се у том контексту на позитивне и негативне ефекте доношења или недоношења планског документа.

1. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА НЕУСВАЈАЊА ПЛАНА

Варијантно решење у контексту **неусвајања** Плана може за последицу имати:

- нарушавање основног концепта дугорочног одрживог развоја подручја посебне намене;
- недостатак мера и инструмената за управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин;
- непланску реализацију појединачних пројеката и делатности на појединим локацијама које не испуњавају претходне услове заштите простора и животне средине;
- неконтролисану и непланску градњу, што неминовно доводи до узурпирања и деградације пејзажних и природних вредности на подручју обухвата Плана и у окружењу;
- неадекватну заштиту и презентацију природних и културних добара;
- нерационално коришћење и деградацију пољопривредног земљишта;
- непоштовање мера обавезног инфраструктурног и комуналног опремања и уређења;
- непоштовање општих и посебних смерница и мера заштите животне средине из планова на вишем хијерархијском нивоу и предметног Плана.

2. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА УСВАЈАЊА И ИМПЛЕМЕНТИРАЊА ПЛАНА

Циљ израде Плана је дефинисање планских решења за даљи одрживи развој предметног подручја, заштиту и одрживо коришћење природних ресурса (ваздуха, воде, земљишта, биљног и животињског света, заштићених природних вредности, биодиверзитета), рекултивацију и ревитализацију деградираних локација, заштиту животне средине, презентацију и одрживо коришћење природних добара и заштиту простора у целини.

Варијантним решењем у контексту **усвајања** Плана стварају се услови за:

- рационалну организацију, уређење простора и одрживи развој, заснован на основама заштите и одрживог коришћења простора, природних и створених вредности и животне средине;
- заштиту природних вредности и животне средине, (заштиту од аерозагађивања, загађивања подземних и површинских вода, земљишта, заштиту од буке);
- заштиту и адекватну презентацију природних добара;
- оптимални квалитет живота на подручју у обухвату Плана;

- успостављање интегралног система за праћење стања животне средине тј. ваздуха, воде, земљишта, биомониторинга и буке (мониторинг);
- дефинисање мера заштите за хијерархијски ниже нивое, које ће се оперативно пројектовати и спроводити у процесу имплементације Плана;
- дефинисање мера заштите при реализацији појединачних пројеката у обухвату Плана уз обавезу процене утицаја на животну средину, прописивање и спровођење мера заштите, мера управљања ванредним ситуацијама и мониторинга животне средине;
- имплементирање обавезујућих смерница прописаних планским документима вишег хијерархијског нивоа;
- укључивање јавности у процес планирања и доношења одлука везаних за развој предметног подручја.

3. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

На основу критеријума процене величине и просторних размера утицаја планских решења на циљеве стратешке процене врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процене у односу на варијантна решења.

Табела 1: Циљеви стратешке процене

<p>А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште);</p> <p>Б. Заштита и очување заштићених подручја, постојећих аутохтоних екосистема и целокупног биодиверзитета на подручју обухвата Плана;</p> <p>В. Очување предеоних карактеристика подручја;</p> <p>Г. Усклађивање намене и коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности;</p> <p>Д. Примена обновљивих извора енергије, избор еколошки најприхватљивијих енергената и максимализација енергетске ефикасности;</p> <p>Ђ. Промоција и подршка развоју одрживог туризма.</p>

Табела 2. Процена утицаја сектора Плана у односу на циљеве стратешке процене утицаја у односу на варијантна решења

Сектор плана	Сценарио развоја	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ					
		А	Б	В	Г	Д	Ђ
Заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште)	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+
Заштита од буке	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	0	+
Заштита природних добара, биодиверзитета и геодиверзитета	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+
Заштита предела	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+
Заштита животне средине и здравља становништва	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+
Уређење хидролошког режима	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+
Уређење и модернизација инфраструктуре	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	0	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	0	+
Примена обновљивих извора енергије	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+
Заштита културног наслеђа	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+
Заштита од ванредних ситуација	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+

+	укупно позитиван утицај
-	укупно негативан утицај
0	неутралан утицај

Могући позитивни и негативни ефекти варијанти Просторног плана показују следеће:

- у варијанти да се План не донесе (варијанта рецесивног раста) и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати само негативни ефекти код готово сваког сектора и ниједан позитиван ефекат у односу на циљеве стратешке процене утицаја;
- у варијанти да се План имплементира (варијанта одрживог развоја) могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, који отклањају већину негативних тенденција у развоју посматране локације ако се План не би имплементирао.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Просторног плана знатно повољнија у односу на варијанту да се план не донесе.

4. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Све намене у простору на подручју обухвата Просторног плана, расположиви потенцијали и наведена ограничења, која се манифестују одређеним утицајима на окружење, могу утицати на квалитет животне средине, угрожавајући је и деградирајући је.

У Стратешкој процени, у првом делу, анализирана су сва планска решења и извршено је идентификовање оних која у одређеној мери могу угрозити квалитет елемената животне средине у фази реализације Просторног плана. У том контексту, у Стратешкој процени се анализирају могући утицаји планираних активности на чиниоце животне средине и дефинишу планске мере заштите које ће потенцијална загађења довести на ниво прихватљивости, односно у границе дефинисане законском регулативом.

У смислу смањивања и елиминисања могућих промена и негативних утицаја на животну средину неопходно је поштовање основних начела заштите животне средине и основних начела у планирању и остваривању планских решења, која се односе на заштиту природних ресурса, природних и културних вредности и уређење предметног простора.

Табела 3. Критеријуми за оцењивање величине утицаја

Величина утицаја	Ознака	Опис
Нема или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примењиво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

Табела 4. Процена величине утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште);
 Б. Заштита и очување заштићених подручја, постојећих аутохтоних екосистема и целокупног биодиверзитета на подручју обухвата Плана;
 В. Очување предеоних карактеристика подручја;
 Г. Усклађивање намене и коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности;
 Д. Примена обновљивих извора енергије, избор еколошки најприхватљивијих енергената и максимализација енергетске ефикасности;
 Ђ. Промоција и подршка развоју одрживог туризма.

Области планских решења	Циљеви стратешке процене					
	А	Б	В	Г	Д	Ђ
Заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште)	+3	+2	+2	+3	+2	+2
Заштита од буке	+1	+1	+1	+1	0	+1
Заштита и очување заштићених подручја, изворних екосистема и укупног биодиверзитета	+3	+3	+3	+3	+1	+2
Заштита предела	+3	+3	+3	+3	+1	+2
Привреда	+2	+2	+2	+3	+1	+3
Заштита животне средине и здравља становништва	+3	+3	+3	+3	+3	+3
Унапређење водопривредне инфраструктуре	+3	+3	+2	+1	0	+2
Уређење хидролошког режима Резервата	+3	+3	+3	+3	0	+2
Реконструкција и модернизација саобраћајне инфраструктуре	+2	+1	+1	+1	0	+2
Реконструкција и модернизација енергетске инфраструктуре	+1	+2	+1	+1	+3	+1
Примена обновљивих извора енергије	+2	+3	+1	+3	+3	+2
Заштита културног наслеђа	0	0	0	+1	0	+3
Заштита од ванредних ситуација	+1	+1	+1	+2	0	+1

Табела 5. Процена просторних размера утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште);
 Б. Заштита и очување заштићених подручја, постојећих аутохтоних екосистема и целокупног биодиверзитета на подручју обухвата Плана;
 В. Очување предеоних карактеристика подручја;
 Г. Усклађивање намене и коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности;
 Д. Примена обновљивих извора енергије, избор еколошки најприхватљивијих енергената и максимализација енергетске ефикасности;
 Ђ. Промоција и подршка развоју одрживог туризма.

Области планских решења	Циљеви стратешке процене					
	А	Б	В	Г	Д	Ђ
Заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште)	п	пн	п	пн	пн	п
Заштита од буке	п	пн	пн	п	о	п
Заштита и очување заштићених подручја, изворних екосистема и укупног биодиверзитета	пн	пн	пн	пн	пн	п
Заштита предела	пн	пн	пн	пн	пн	пн
Привреда	п	пн	п	п	п	п
Заштита животне средине и здравља становништва	п	п	п	п	п	п
Унапређење водопривредне инфраструктуре	п	п	п	п	о	п
Уређење хидролошког режима Резервата	пн	пн	пн	пн	о	пн
Реконструкција и модернизација саобраћајне инфраструктуре	п	п	п	п	о	п
Реконструкција и модернизација енергетске инфраструктуре	п	п	п	п	п	п
Примена обновљивих извора енергије	пн	пн	пн	пн	пн	пн
Заштита културног наслеђа	п	о	о	п	о	п
Заштита од ванредних ситуација	п	п	п	п	о	п

Табела 6. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја

Ознака	Размере утицаја
п	Могућ утицај у обухвату Плана
пн	Могућ утицај у оквиру посебне намене
о	

5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

5.1. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

5.1.1. Мере заштите ваздуха

Основна мера за спречавање и ограничавање негативног утицаја на квалитета ваздуха, као природног ресурса, односи се на успостављање мониторинга квалитета ваздуха, у складу са законском регулативом од стране надлежне институције, као и на следеће индиректне мере:

- коришћење еколошких енергената обновљивих извора енергије за грејање визиторског центра;
- реконструкција и модернизација постојеће путне мреже и успостављање заштитних зона са заштитним зеленилом уз саобраћајнице за све категорије путева у складу са Законом, као мера заштите од буке и аерозагађења;
- спровођење поступка процене утицаја на животну средину и израда студија у којима ће бити дефинисане и мере заштите животне средине.

5.1.2. Мере заштите вода

На водном земљишту забрањена је изградња.

У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра.

Водећи рачуна о основним принципима заштите вода, на водном земљишту се могу изузетно градити (у складу са: условима заштите животне средине, заштите станишта природних вредности, заштите културног добра и првенствено у складу са условима надлежног водопривредног предузећа):

- објекти у функцији водопривреде, одржавања и реконструкција водотока;
- објекти инфраструктуре (саобраћајни, енергетски);
- објекти туризма и рекреације.

Коришћење, уређење и заштита водног земљишта у оквиру заштићених подручја ће се вршити у складу са донетом Уредбом о заштити. Заштита и коришћење водног ресурса подразумева оптимизирање режима вода, праћење стања и анализу квалитета вода.

Концепција заштите и коришћења водног ресурса на подручју СРП „Слано копово“ у планском периоду подразумева да се утврди стање, начин локалног оптимизирања режима вода и установи механизам мониторинга стања односно неопходно је обезбедити мониторинг еколошких и хидролошких параметара и на основу њих урадити модел управљања водом у Резервату, односно одржавању оптималних природних сезонских осцилација воде у Сланом језеру, уз одржавање природног салинитета. Приликом ревизије хидролошког режима, потребно је обухватити хидролошки непосредно утицајне површине и део каналске мреже.

У контексту заштите воде, као природног ресурса у оквиру посебне намене, потребно је:

- ради заштите и коришћења подземних вода, пратити стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих и дубоких подземних вода;
- у циљу заштите вода и водних ресурса, спроводити мере забране упуштања било каквих вода у напуштене бунаре или на друга места где би такве воде могле доћи у контакт са подземним водама;

- спровести мере забране упуштања отпадних вода свих врста у мелиорационе канале, језера, баре и водотоке, осим атмосферских и условно чистих вода, које по Уредби о категоризацији вода одговарају II₆ класи;
- одржавати систем за одводњавање и наводњавање (чишћење канала од муља и растиња).

5.1.3. Мере заштите земљишта

Заштита земљишта се обезбеђује:

- заштитом основне функције земљишта, заустављањем деградације земљишта и рекултивацијом деградираних површина;
- применом концепта органске пољопривреде и заменом конвенционалне методе примене хемијских средстава заштите и агротехничких мера у пољопривреди;
- рекултивацијом и ревитализацијом површина деградираних услед коришћења минералних сировина (експлоатација глине у непосредној близини Резервата) - обавеза је паралелно одвијање експлоатације са ремедијацијом деградираних површина у функцији заштите животне средине;
- забраном неорганизованог одлагања отпада на територији обухвата Просторног плана и санацијом неуређених одлагалишта отпада у циљу заштите земљишта;
- спречавањем претварања ливада и пашњака у оранице;
- применом биоразградивих материјала у зимском периоду за одржавање проходности свих јавних путева.

5.1.4. Мере заштите природних добара

5.1.4.1. Заштићено подручје

Предеона целина - Специјални резерват природе „Слано копово“

На подручју специјалног резервата „Слано копово“ су издиференциране три предеоне подцелине:

- 1) режим заштите I степена површине 217,1367 ha;
- 2) режим заштите II степена површине 220,0667 ha;
- 3) режим заштите III степена површине 539,2455 ha, који обухвата остали део заштићеног добра.

Мере заштите предметног простора су дефинисане у сладу са режимима заштите.

На целом подручју специјалног резервата „Слано копово“:

1. Забрањено је:

- 1) извођење хидромелиорационих (бушења бунара, изградња канала и заливних система), грађевинских и других радова, осим радова који су у функцији унапређења еколошких услова станишта;
- 2) истраживање, као и извођење других радова, који мењају основне карактеристике станишта;
- 3) изградња објеката, осим чобанских колиба и торова за овце;
- 4) испаша свиња;
- 5) пошумљавање станишта;
- 6) отварање депонија и депоновање смећа.

2. Обезбеђује се праћење стања и унапређење свих типова станишта, животних заједница и биљних и животињских врста, посебно природних реткости и успостављање сталног мониторинга.

У специјалном резервату „Слано копово“ на подручју режима заштите I степена спроводе се мере утврђене законом, који уређује заштиту животне средине и посебне мере на унапређењу природних вредности добра (обезбеђење одговарајућег водног режима и санитарни лов).

На подручју режима заштите II степена:

1. Забрањено је:

- 1) сакупљање јединки и развојних облика биљних и животињских врста, осим за потребе заштите и научна истраживања уз посебну дозволу;
- 2) уништавање вегетације, осим у сврху унапређења рецентног стања природне вегетације, односно успостављања првобитне еколошке равнотеже;
- 3) у појасу од 100 m око језера испаша оваца и кретање стоке у периоду гнезђења и извођења младих од 1. априла до 1. јула;
- 4) лов у појасу 100 - 200 m око језера и пуцање у правцу зоне режима заштите I степена;
- 5) кошење траве до 15. јула;
- 6) уношење алохтоних врста.

2. Обезбеђује се:

- 1) редуковање бројности лисица;
- 2) повремено плављење станишта влажних, сланих ливада и тршћака;
- 3) лов према ловној основи;
- 4) кошење ливада после 15. јула;
- 5) туризам под условом:
 - да се осматрање врши само на за то одређеним областима без кретања по Резервату,
 - прилаз местима за осматрање мора се одвијати утврђеном трасом,
 - максимални капацитет ове зоне је једно осматрачко место.

На подручју режима заштите III степена:

1. Обезбеђује се:

- 1) постепено враћање пољопривредних површина које се налазе на подручју између копова у првобитно стање (ливаде и пашњаци);
- 2) редукација лисица;
- 3) регулисано кретање људи и возила;
- 4) обнављање делова тршћака (сечом или паљењем);
- 5) ограничена и селективна употреба вештачких ђубрива и хемијских средстава за заштиту биља.

Заштита и развој специјалног резервата „Слано копово“ спроводи се према Програму заштите и развоја, који садржи: циљеве, приоритетне задатке и активности на спровођењу режима заштите, активности на презентацији и коришћењу Специјалног резервата, задатке на заштити аутохтоних екосистема, регулисању водног режима, задатке у спровођењу активности на настањивању плавокљуне патке, извођењу научноистраживачких, културних, васпитно-образовних, информативно-пропагандних и других активности и средства потребна за реализацију овог програма, као и начин њиховог обезбеђења.

Подручје планирано за заштиту

Подручје Слатине Баната је планирано за заштиту. Садржаје и активности наведеног подручја треба планирати у складу са мерама заштите станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја.

5.1.4.2. Предеона целина станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и типови станишта

На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:

1. забрањено је: мењати намену површина (осим у циљу еколошке ревитализације станишта), преоравати површине под природном вегетацијом; уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта; подизати соларне и ветрогенераторе, градити рибњаке, отварати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња.

2. неопходно је: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обнављати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим ливадским стаништима до 20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0.05 ha.

3. прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности; уређење вода, радови на одржавању каналске мреже, укључујући и уклањање вегетације и остали мелиорациони радови; геолошка и друга истраживања; подизање заштитног зеленила, сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња, паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запушеног бунара), као и за подизање привремених објеката (надстрешнице и сл.).

4. приликом реализације трасе катастарски дефинисаног двонаменског канала који се протеже од постојећег Кикиндског канала на истоку до локалитета Шимуђ, западно од пута Нови Бечеј - Кикинда, потребно је посебно:

- извршити зацељивање почетног дела трасе канала, од руба Кикиндског канала, поред главне депресије локалитета Девесиље, у правцу ка цркви Арача. Дужина зацељивања минимално је 150 метара, а оптимално 300 метара;
- након зацељивања дела трасе канала, потребно је сву претходно ископану земљу вратити на место ископа и изравнати терен до коте пре радова;
- на потезу зацељивања канала, радове изводити на начин да се избегне оштећивање и исушивање депресија које налажу на трасу канала, са његове источне стране у оквиру заштићеног станишта;
- почетак новог канала ка постојећем Кикиндском каналу тако пројектовати да се спречи истицање површинске воде из природних депресија источно од тог локалитета, где се налазе најважнија станишта строго заштићених врста;
- на осталом делу трасе новог канала, у правцу пута Нови Бечеј-Ново Милошево, може се формирати отворени канал, с тим да је забрањено ископану земљу одлагати и разастирати на природним травним стаништима и слатинским депресијама;
- за потребе кретања механизације до локације извођења радова, користити постојеће приступне путеве и стазе, а приликом извођења радова избегавати кретање механизације по влажним стаништима;
- предвидети обавезу сакупљања комуналног и другог отпада, током радова и након завршетка у одговарајуће посуде или на други одговарајући начин обезбедити њихову редовну евакуацију на одговарајућу локацију утврђену за ту намену;
- у случају изливања опасних материја загађени слој земљишта мора се уклонити и одложити на одговарајућу локацију утврђену за ту намену. На месту изливања нанети нови загађени слој земљишта.

5.1.4.3. Предеона целина еколошких коридора

У циљу већег очувања и унапређења природних и полуприродних елемената еколошких коридора потребно је придржавати се следећих услова:

1. промена намена или културе површина под природном и полуприродном вегетацијом (ливаде, пашњаци, тршћаци итд.) као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила је дозвољена само ако не угрожава функционалност еколошког коридора;
2. обезбедити повезивање слатинских станишта заштићених врста очувањем постојећих ливада и пашњака коридора, као и унапређењем стања обалног појаса мелиоративних канала;
3. обезбедити повезивање степских и шумостепских станишта заштићених врста подизањем пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације;
4. очувати приобални појас водних тела у блиско природном стању:
 - поплочавање и изградњу обала водотока/канала са функцијом еколошких коридора свести на најнеопходнији минимум. Поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m) прекидати мањим зеленим површинама, које су саставни део заштитног зеленила. Поплочани или бетонирани делови обале не могу бити стрмији од 45°, изузев пристана, а структура њихове површине треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија;
 - током поправке/реконструкције постојећих обалоутврда прекидати их мањим просторима који ублажавају негативне особине измењене обалне структуре (грубо храпава површина обалоутврде. Нагиб мањи од 45° и мала оаза природне вегетације) и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице водотока/канала;
 - обезбедити отвореност канала/водотока по целој дужини (одстранити постојеће цевоводе);
 - прибавити посебне услове заштите природе од надлежног Завода за израду техничке документације регулације водотока, поплочавања и изградње обала, изградње или обнављања мостова и саобраћајница;
5. на простору изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода односно линије средњег водостаја водотока;
6. испод мостова као и на местима укрштања саобраћајница са еколошким коридорима, приликом изградње или реконструкције наведених објеката применити техничко-технолошка решења којима се обезбеђује безбедно кретање дивљих врста уз коридор;
7. избегавати директно осветлење коридора и применити одговарајућа техничка решења у складу са еколошком функцијом локације (тип и усмереност светлосних извора, интензитет и период осветљење, боја светлости итд.) у складу са потребама јавних површина;
8. у простору еколошког коридора забрањено је одлагање отпада и свих врста опасних материја, складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) и нерегуларно одлагање отпада;
9. стимулисати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета (испаша, кошење и сл.) на простору еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља.

Очувати и унапредити континуитет зелених површина чија структура подржава функције еколошког коридора:

1. очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обала. Приликом уређења континуираног појаса заштитног зеленила обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста.
2. заштитни појас канала и канализованих водотокова (код локалних коридора у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m а код регионалних коридора у ширини од најмање 10 m, а оптимално 20 m) треба да има травну вегетацију која се одржава редовним кошењем и која не може бити засенчена дрворедом. Забрањено је узурпирати заштитни појас коридора преоравањем, изградњом објеката и сл..
3. обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта.
4. на грађевинском земљишту, наменити приобаље деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности а урбане садржаје потребно је распоредити по принципу зонације. На просторима, где не постоје услови за формирање напред описаног појаса заштитног зеленила (саобраћајнице и сл.), обалу визуелно одвојити од простора људских активности зеленилом висине 1-3 m;
5. током планирања заштитног зеленила објеката/блокова, уз међне линије парцела које се граниче са обалним појасем наведених водотокова, формирати вишеспратно заштитно зеленило минималне ширине 3-5 m (у зависности од величине парцеле/блока).
6. забрањено је сађење инвазивних врста, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста и обезбедити редовно одржавање зелених површина.

Мере за заштитну зону еколошких коридора и станишта

1. До 500 m од коридора/станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):

1.1. Забрањује се изградња:

- нових стамбених, производних и других објеката чије је коришћење везано за присуство људи или животиња, осим објеката под тачком 7.3.1. б) и ц) и објеката инфраструктуре;
- ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина).

1.2. Ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује очување карактеристика хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.

2. До 200 m од коридора/станишта ограничава се:

2.1. Изградња укопаних складишта на она чије се дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде и која су изграђена на начин којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор.

2.2. Израда планова на планска решења којима се обезбеђује:

- примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења;
- дефинисање правила озелењавања грађевинском дозволом и забрана коришћења инвазивних врста.

2.3. До 200 m од коридора/станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):

2.3.1. Ограничава се изградња објеката:

- на саобраћајнице чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица;

- на пољопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства, рибарства) који су лоцирани у складу са потребама заштите дивљих врста;
- на објекте у воћарским-виноградским зонама;
- на саобраћајнице чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица.

2.3.2. Ограничава се изградња електричних водова ниског и средњег напона на водове који су изграђени применом посебних техничко-технолошких решења, која спречавају колизију и електрокуцију птица.

2.3.3. Забрањено је пошумљавање/ подизање ваншумског зеленила у заштитној зони слатинско-степских станишта и травних коридора.

2.3.4. До 200 метара од коридора /станишта на грађевинском подручју (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.) ограничава се изградња објеката:

- на оне чије граничне вредности индикатора буке не прелазе утврђене норме за чисто стамбена подручја (55-45 dB(A)), а њихово осветљавање не делује на станиште или коридор;
- који захтевају поплочавање и/или осветљење, на минимално растојање 50 m од обале коридора.

2.4. **До 50 m од коридора или станишта** ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује:

2.4.1. Проходност еколошког коридора површинских вода (забрана ограђивања појаса уз обалу или примена типова оградe које омогућују кретање ситних животиња).

2.4.2. Континуитет зеленог тампон појаса између простора људских активности и коридора/станишта у ширини од 10 m код постојећих објеката, а 20 m код планираних објеката и то у складу са типом вегетације коридора/станишта.

2.4.3. Лоцирање објеката који захтевају поплочавање и/или осветљење на што већој удаљености од коридора/станишта, а најмање 20 m у случају парцела чије димензије не омогућују изградњу објеката на удаљености већој од 50 m.

2.4.4. Приоритет ових простора за добијање инвестиција за потребе побољшања квалитета животне средине на подручју еколошке мреже.

2.5. **До 50 m од коридора или станишта** забрањује се:

2.5.1. Примена техничких решења којима се формирају сјајне површине (нпр. стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту.

2.5.2. Уситњавање парцела за потребе формирања грађевинског земљишта на растојању мањем од 50 m од коридора/станишта, изузев за инфраструктурне објекте.

2.6. **До 50 m од коридора или станишта ван грађевинског подручја** (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја) ограничава се изградња:

2.6.1. Надземне инфраструктуре на деоницама оних чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица.

2.6.2. Објеката на водопривредне објекте и на неопходну инфраструктуру наведених објеката.

2.6.3. На пољопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства, рибарства) који су лоцирани у складу са потребама заштите дивљих врста.

За изградњу далековода, експлоатацију минералних сировина и извођење радова који могу довести до измена у водном режиму предметног подручја, неопходно је прибавити посебне услове заштите простора од надлежног завода за заштиту природе.

Пронађена геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да пријави надлежном Министарству у року од осам дана од дана проналаска и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе.

5.1.5. Мере заштите од буке

Мере заштите од буке у животној средини врше се у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10) и подзаконским актима.

5.1.6. Мере заштите при управљању отпадом

У циљу ефикасног управљања отпадом на подручју Плана извршиће се санација и рекултивација постојеће депоније.

У простору еколошког коридора и зони непосредног утицаја ширине до 200 m од коридора, забрањено је одлагање отпада и свих врста опасних материја, складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) и нерегуларно одлагање отпада.

5.1.7. Мере приликом изградње и експлоатације инфраструктуре

Електроенергетска и електронска комуникациона инфраструктура

Опште мере предвиђене законским и другим прописима, подразумевају нормативе и стандарде који се примењују при изградњи овакве врсте објеката, као и при избору опреме и уређаја.

Овим мерама обухваћени су и услови надлежних органа и организација код издавања услова, одобрења и сагласности за изградњу објеката, извођење радова и употребу објеката. При изградњи, морају се поштовати сви технички прописи предвиђени Законом.

Опрема треба да буде атестирана, прописно заштићена, обележена и са свим упуствима за безбедан рад.

Да би се избегао негативан утицај надземних водова, нарочито виших напона, на људе, ове водове је потребно градити ван насељених места, у атару, а око њих је потребно обезбедити заштитне коридоре, у којима није дозвољена изградња објеката за становање као ни других објеката.

Техничким мерама, постављањем заштитног ужета и уземљењем, надземни вод ће се штитити од пренапона услед атмосферског пражњења.

При изградњи антенских стубова и постављању антенског система за пренос сигнала морају се поштовати мере предвиђене законским и другим прописима, које подразумевају нормативе и стандарде за ту врсту објеката, као и мере и услове, које утврђују надлежни органи и организације.

Антенски стуб, као носач антена за потребе одвијања електронског комуникационог саобраћаја, пројектовати у складу са Правилником о техничким мерама за изградњу, постављање и одржавање антенских постројења („Службени лист СФРЈ“, број 1/69), Правилником о техничким нормативима за заштиту од атмосферског пражњења („Службени лист СРЈ“, број 11/96), стандардима за громобранске инсталације, челичне конструкције за ношење антена - прорачун, конструисање и извођење, стандардом о максималним нивоима излагања људи радио-фреквенцијским електромагнетним пољима.

Простор око релејне станице мора бити ограђен и недоступан за улазак неовлашћених лица, као и приступ објекту за смештај опреме и пењање на антенски стуб.

На видљивим местима треба поставити упозорења о забрани приступа антенама.

Приступ антенама могу имати само професионална лица која у случају интервенције и рада непосредно поред антена морају искључити радио-релејни предајник. Антенски стуб и антене морају имати адекватну громобранску заштиту. Обавезно треба вршити мерења електромагнетног зрачења у близини стуба. У случају прекомерног зрачења које потиче од квара, предајник се мора искључити и што пре приступити отклањању узрока.

Све инсталације за потребе рада овог система у комплексу се морају каблирати. Све електроинсталације се морају одржавати у исправном стању.

Саобраћајна инфраструктура

Реконструкцију постојећих саобраћајних капацитета, категорисаних путева и железничке пруге потребно је реализовати уз поштовање прописаних режима и мера заштите.

Код изградње нових саобраћајних капацитета, потребно је придржавати се постојећих законских прописа и правилника, у циљу смањења деградације природе и смањења заузимања земљишта.

Водопривредна инфраструктура

Водни објекти за коришћење вода

Планско решење снабдевања водом засновано је на захватању воде за пиће индивидуално, путем бунара бушених у границама локалитета.

Водни објекти за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода

Санитација визиторског центра обављаће се по принципима руралне санитације са одвођењем отпадних вода у индивидуалне или групне водонепропусне објекте и комбинацију са секундарним билошким пречишћавањем, уз оперативну организацију даљег поступка са отпадним водама, односно, уклањања и коришћења у пољопривреди на санитарно безбедан начин како не би дошло до загађења површинских и подземних вода.

Водни објекти за уређење водотока

У оквиру подручја посебне намене као вишенаменски, Хидро систем Дунав-Тиса-Дунав (ХС ДТД) служи за наводњавање, снабдевање рибњака, индустрије и насеља водом, пловидбу, рекреацију, туризам, спортове на води, одводњавање сувишних вода, заштиту од штетног дејства вода и спровођење вода које дотичу са територија суседних земаља, прихватање пречишћених употребљених вода, и др..

У границама обухвата Плана налазе се следећи канали који су у надлежности сектора ХС ДТД:

- канал Банатска Паланка-Нови Бечеј од стационаже km 133+000 до km 141+500;
- Кикиндски канал **од стационаже km 0+000 до km 8+000.**

Оба канала су део јединственог ХС ДТД са диригованим водним режимом, који се диригује по јасно дефинисаним правилницима (Правилник о одржавању водног режима на ХС ДТД и Правилник за одбрану од поплава ЈВП Воде Војводине – сектор ХС ДТД).

Канали су грађени наменски за одводњавање (одвођење сувишних унтрашњих вода са пољопривредног и осталог земљишта до реципијената), снабдевање водом свих корисника, а пре свега заливних система и рибњака, као и за пловидбу.

У посматраним границама налазе се делови подсистема „Копов“, „Бечејски“, „Шимућ“, „Бурза“, „Галацки“ и „Керекто-Бочар“ који су пројектовани као вишенаменски. Сви ови хидросистеми су пројектовани у периоду између 1960. и 1970. године, али због недостатка средстава нису сви изведени (нису изведени системи за одводњавање „Бечејски“ и „Шимућ“).

Водни објекти за заштиту од штетног дејства унутрашњих вода – одводњавање

Регулисање водног режима у земљишту, уз поштовање услова заштите природе и изградњу и реконструкцију постојећих система за одводњавање, омогућиће побољшање пољопривредне производње.

Распрострањеност и изграђеност водопривредне инфраструктуре на територији је задовољавајућа, али је због њихове запуштености и неодржавања, проблем одводњавања сувишних вода и даље присутан.

Полазиште за техничка решења у домену хидротехничких мелиорација је ревитализација постојећих мелиорационих система и постепено смањење садашњег заостајања Србије у домену наводњавања, изградњом нових система на земљиштима највиших бонитетних класа.

Будући системи се планирају као интегрални мелиорациони системи (одводњавање, наводњавање, заштита од спољних вода), са свим мерама хидротехничких и агротехничких мелиорација.

Системи за одводњавање реализују се тако да се уклапају у решења интегралног уређења простора, при чему се води рачуна о потреби касније доградње и система за наводњавање.

Одводњавање на простору обухваћеном Планом се врши преко детаљне каналске мреже горе наведених подсистема, гравитационо или преко црпних станица. Водозахват на каналу Банатска Паланка-Нови Бечеј на стационожи km 136+100, предвиђен је за снабдевање водом доводног канала до природне депресије „Мала Копов“, преко које се Слано копово допуњује водом. Укупна површина депресије је око 70 ha, а укупна количина воде потребне за одржавање максималног нивоа воде у њој у току једне године износи око 500.000 m³. Довод воде до депресије „Мала Копов“ обезбеђена је доводним каналом кроз „Шибулову Копов“ и кроз пропуст са уставом испод ДП бр. 117. на стационожи km 7+000. Вода се из доводног канала гравитационо излива у Малу Копов кроз пропуст, а уставом се регулише водостај узводно и низводно од пропуста. Канал је дужине 2700 m, а радни ниво је на коти 76.20 mАНВ, али се он може подићи на максималну коту и у каналу и у депресији на 76.40 mАНВ. Снабдевање водом је обезбеђено захватањем из канала Банатска Паланка - Нови Бечеј, покретном пловном црпном станицом.

Сваки канал детаљне каналске мреже би требао да има, у уском појасу водног земљишта у ванграђевинском реону, по минимум 10 метара ширине за инспекциону стазу и на левој и десној обали канала. Међутим, пошто захтеви водопривреде приликом комасационих и осталих радова нису испоштовани, у неким случајевима није остављен простор за радно инспекциону стазу за прилаз каналу приликом одржавања или реконструкције. Редовно одржавање се махом своди на уклањање растиња и измуљивање због одржавања протицајног профила.

Извађени муљ се депонује у посебне касете у непосредној близини, које су такође водно земљиште, а после неколико година (обично до 5 година) након што се осуши, разастире се.

Планирана каналска мрежа, за коју је већ резервисано и одвојено водно земљиште, реализоваће се када се стекну одговарајући услови, у смислу средстава за њихову реализацију.

5.1.8. Мере заштите живота и здравља људи

Адекватна имплементације планских решења у области заштите животне средине, пре свега препоруке и обавеза израде студија процена утицаја пројеката на животну средину и стратешких процена планова на животну средину имају важну улогу у очувању здравља људи. У контексту заштите природних ресурса (вода, ваздух и земљиште) на простору посебне намене, предвиђене су одређене мере и активности, чијом реализацијом ће се зауставити њихова даља деградација, а унапредиће се квалитет животне средине, а индиректно и здравља људи овог подручја.

У циљу заштите *животне средине* од загађења предвиђене су следеће мере:

- планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и енергије;
- успостављање система праћења и контроле нивоа загађености ваздуха, воде и земљишта, биомониторинга и мониторинга буке (уз државни пут);
- подизање квалитета и модернизација постојеће саобраћајне мреже;
- око инфраструктурних система неопходно је формирати заштитне коридоре у контексту заштите околине и становништва од потенцијалних негативних утицаја;
- адекватно одлагање комуналног отпада и сточних лешева у складу са Стратегијом управљања отпадом и важећим законским актима;
- евентуално вршење истраживања минералних сировина уз примену свих мера заштите животне средине у складу са Законом о рударству и условима Завода за заштиту природе;
- на туристичким локалитетима проблем одвођења отпадних вода ће се решавати путем компактних мини – постројења за пречишћавање отпадних вода или изградњом водонепропусне септичке јаме;
- вршиће се одржавање постојећих мелиоративних канала (чишћење канала од муља и растиња);
- у непосредном окружењу Резервата препорука је оријентисати се на органску пољопривреду и елиминисати конвенционалну методу употребе хемијских средстава заштите биљака у производњи;
- након завршене експлоатације минералних сировина (глина), у непосредном окружењу Резервата, неопходно је извршити санацију и рекултивацију земљишта, у складу са Законом;
- формирање заштитног зеленила дуж еколошких коридора и државних путева;
- санација и рекултивација неуређене депоније, која се налази у непосредном окружењу Резервата.

Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Славо копово“ ограничено је коришћење водног ресурса на подручју Резервата, јер се режимом заштите забрањује свака изградња објеката и забрањују сви хидротехнички радови који мењају карактер подручја (бушења бунара, изградња канала и заливних система), изузев у функцији заштите природе и развоја рекреативно - туристичких активности.

Због уређења хидролошких услова неопходно је израдити План интегралног управљања воденим ресурсима, Акциони план упумпавања воде у Поштино копово са програмом праћења елемената водног режима у Поштиној копови и Великом копову, пратити кретање салинитета воде на Великој копови и израдити програм праћења климатских промена.

Радови на заштићеном простору, који нису забрањени, као и радови у непосредној близини заштићеног добра, подлежу обавезној изради Студије о процени утицаја на животну средину, полазећи од одредаба Закона о процени утицаја на животну средину. Одређеније услове, као правила реда и понашања корисника и посетилаца на заштићеном подручју, утврдиће Старалац посебним актом, а по претходно прибављеним условима и мишљењу Завода за заштиту природе Србије.

За планске документе у заштићеним природним добрима израђује се стратешка процена утицаја на животну средину.

За објекте на подручју заштићеног природног добра и у непосредној близини заштићеног добра, инвеститор је дужан да се обрати надлежном органу Захтевом за одређивање потребе израде студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09).

Мере заштите од ванредних ситуација

Елементарне непогоде

На подручју Просторног плана континуирано ће се спроводити мере заштите и одбране од елементарних непогода, које настају као последица климатских, хидролошких, орографских и сеизмичких карактеристика.

На подручју Просторног плана изграђене су 2 (две) противградне станице, са којих се током сезоне одбране од града испалују противградне ракете. У пречнику од 100 m од противградних станица није дозвољена градња нових објеката без сагласности Републичког хидрометеоролошког завода Србије.

Удеси

Концепција планирања и заштите простора од елементарних непогода и технолошких удеса базира се на минимизацији ризика по људско здравље и животе, природне и створене вредности, као и на санацији простора који су евидентно угрожени овим појавама. Надлежности, обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у ванредним ситуацијама дефинисане су Законом о ванредним ситуацијама.

Одредбе овог закона односе се на израду Планова заштите од удеса и предузимање мера за спречавање и ограничавање утицаја, успостављање адекватних одговора на ванредне ситуације које су узроковане елементарним непогодама, техничко -технолошким несрећама - удесима и катастрофама.

На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

6. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Анализа процењених утицаја Просторног плана на животну средину извршена је у односу на врсту утицаја, вероватноћу утицаја, природу утицаја, интензитет активности у простору, трајање и просторну димензију утицаја.

На основу анализе могућих утицаја и вредновања могућих промена и ефеката у простору и животној средини, може се закључити да се имплементацијом планских решења изазива трајна промена у простору са дугорочно позитивним ефектима на побољшање стања у простору, стандарда и квалитета животне средине, живота локалног становништва и осталих корисника простора и услуга.

Вредновањем односа позитивних и негативних утицаја и ефеката, може се закључити да имплементација Плана обезбеђује трајне позитивне ефекте у смислу контролисаног управљања простором и животном средином. Планирани мониторинг животне средине омогућиће и контролу утицаја Плана на животну средину.

Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији Плана, изради, усвајању и имплементацији планова нижег реда, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату Плана.

Сва планска решења, предвиђена у контексту заштите и одрживог коришћења овог међународно важног подручја свакако имају кумулативног утицаја на чиниоце животне средине и очување биодиверзитета.

Коришћење пољопривредног земљишта, базирано на примени мера биолошке агрокултуре, биће у функцији заштите тла од загађења, а индиректно и водоносних слојева.

Органска производња представља неку врсту решења коју подржава Рамсарски биро и Конвенција за борбу против дезертификације.

Формирањем зелених заштитних појасева ће се обезбедити заштита предметног простора од еолске ерозије, буке и потенцијалног аерозагађења (поред путева).

Развој туризма и експлоатација туристичких локалитета може имати потенцијално негативне утицаје на земљиште, а индиректно и на воду, као природни ресурс, у случају непредузимања предвиђених мера заштите животне средине. Карактер ових утицаја може бити краткотрајан, у зависности од реализације планираних мера.

Највећи број еколошких фактора, због међусобне условљености и интеракције, имају реверзибилни карактер, што се предпоставља и за посматрани простор.

IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Овим Просторним планом дефинисано је уређење, коришћење и заштита подручја посебне намене кроз планска решења развоја, која је обавезно уградити приликом израде просторног плана општине, која се налази у обухвату Просторног плана. Поред тога, дате су основне смернице за простор изван подручја посебне намене кроз поглавље „Смернице за уређење простора ван подручја посебне намене“ (по основним категоријама земљишта и то за пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљишта), које је потребно детаљније разрадити кроз израду просторног плана.

До доношења новог просторног плана, примењиваће се важећи план, у деловима који нису у супротности са овим Просторним планом.

Предметним Извештајем о стратешкој процени утицаја на животну средину утврђује се обавеза будућим инвеститорима да у поступку даље разраде планског документа, за потребе прибављања одобрења за изградњу, израде Студију процене утицаја на животну средину, а у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09). Студија процене утицаја израђује се на нивоу генералног, односно идејног пројекта и саставни је део захтева за издавање одобрења за изградњу.

Процена утицаја врши се за све пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретних културних добара.

У складу са наведеним Законом и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08) инвеститори су дужни да се обрате, пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу објеката са Листе II, надлежном органу. Надлежни орган ће одлучити о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби израде или ослобађању од израде студије.

Поступак процене утицаја треба спровести по фазама у поступку процене утицаја како је то прописано поменутиим Законом. Начелни садржај студије о процени утицаја на животну средину прописан је Законом, а егзактан обим и садржај студије се одређује одговарајућим решењем од стране надлежног органа.

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Успостављање система мониторинга је један од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у Просторном плану могле успешно имплементирати у пракси. Програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана садржи, према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину, следеће делове:

- 1) опис циљева Просторног плана;
- 2) индикаторе за праћење стања животне средине;
- 3) права и обавезе надлежних органа; и
- 4) поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.

1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Опис циљева Просторног плана је наведен у поглављу I-2.2. овог Извештаја. Основни циљ Програма праћења стања животне средине је да се обезбеди, поред осталог, правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе, као и потпунији увид у стање елемената животне средине и утврђивање потреба за предузимање мера заштите, у зависности од степена угрожености и врсте загађења.

Потребно је обезбедити континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности на простору у обухвату Просторног плана, чиме се стварају услови за рационално управљање овим простором.

Према Закону о заштити животне средине, Република, аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе, у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима, а циљеви Програма праћења стања животне средине били би:

- обезбеђење мониторинга;
- дефинисање садржине и начина вршења мониторинга;
- одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга;
- дефинисање мониторинга загађивача;
- успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног регистра извора загађивања;
- увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Праћење стања животне средине и утицаја који поједини сектори својим деловањима имају на животну средину, врши се систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

На подручју обухвата Просторног плана није успостављен континуални мониторинг квалитета ваздуха, воде, земљишта и буке.

Имајући у виду дефинисане посебне циљеве, током израде стратешке процене врши се избор одговарајућих индикатора, на основу којих се врши оцењивање планских решења, са становишта могућих негативних утицаја на животну средину, утврђивање неповољних утицаја и даје се предлог мера за спречавање или смањење идентификованих утицаја.

Предлог индикатора за праћење стања животне средине предложен је на основу дефинисаних циљева стратешке процене у претходним поглављима.

Имајући у виду обухват Просторног плана, постојеће и будуће садржаје, као и могућа загађења, мониторинг се односи на:

- успостављање биомониторинга на посматраном подручју;
- контролу и праћење квалитета вода;
- праћење квалитета земљишта контролом концентрација загађујућих супстанци;
- успостављање мерних места у циљу праћења нивоа буке.

2.1. БИОМОНИТОРИНГ

Упоредо са мониторингом основних параметара (ваздух, вода, земљиште и бука), програм мониторинга обухвата и систем праћења билоских промена у времену и простору - **биомониторинг**, који на најбољи начин приказује комплекс природних и антропогених појава, утицаја и процеса.

Биомониторинг обухвата поједине врсте биљака и животиња, њихове популације, а код изузетно ретких врста, чак и поједине индивидуе.

Посебан значај у биомониторингу заузима континуирано праћење последица негативних антропогених утицаја на природну средину кроз директно нарушавање појединих функционалних елемената екосистема, али и кроз непосредни утицај на поједине ретке, односно осетљиве врсте и њихова станишта.

У функцији биомониторинга потребно је изабрати биоиндикаторе на основу истраживања надлежних и стручних институција, у складу са досадашњим системом биомониторинга који је спровођен на простору Резервата.

2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Законом о заштити ваздуха дат је законски оквир за проучавање и праћење квалитета ваздуха које за циљ има контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало ка смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

Контрола квалитета ваздуха се остварује праћењем нивоа загађујућих материја у ваздуху у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха и Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздуху.

Захтеви квалитета ваздуха су:

- граничне вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху;
- горње и доње границе оцењивања нивоа загађујућих материја у ваздуху;
- границе толеранције и толерантне вредности;
- концентрације опасне по здравље људи и концентрације о којима се извештава јавност;
- критични нивои загађујућих материја у ваздуху;
- циљне вредности и (национални) дугорочни циљеви загађујућих материја у ваздуху;
- рокови за постизање граничних и/или циљних вредности, у случајевима када су оне прекорачене у складу са Законом о заштити ваздуха.

Мониторинг квалитета ваздуха врши се и на основним руралним локацијама ван непосредног утицаја значајних извора загађења ваздуха.

2.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ

У циљу предузимања мера за ограничавање даљег загађивања и евентуално побољшање вода, од значаја је стално и систематско **контролисање параметара квалитета површинских и подземних вода**, на прописан начин на основу Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање, Уредбе о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање, Правилника о опасним материјама у водама и Правилника о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода.

У циљу утврђивања мера, које треба предузимати ради заштите вода од загађивања и контроле резултата реализованих мера заштите, потребно је, поред систематског праћења квалитета површинских и подземних вода који врши Републички хидрометеоролошки завод, додатно вршити и контролу квалитета површинских и подземних вода.

Стандарди квалитета животне средине за површинске воде постижу се:

- смањивањем годишњих нивоа емисије приоритетних супстанци и престанком емитовања приоритетних супстанци у површинске воде;
- смањивањем концентрације приоритетних супстанци до њиховог потпуног елиминисања у површинским водама.

Обавеза лица (правног или физичког) које испушта приоритетне супстанце у површинске воде је да усклади своје емисије са стандардима квалитета животне средине за површинске воде које нису под утицајем прекограничног загађења, прописаним Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање.

Предузећа која врше испитивање квалитета подземних вода, као и испитивање квалитета отпадних вода, дужна су да резултате испитивања доставе Републичком хидрометеоролошком заводу и јавном водопривредном предузећу месечно, а у случају хаваријског загађења воде, у току истог дана.

Физичко-хемијска и бактериолошка анализа воде за пиће треба да се врши у складу са Законом о водама и Правилником о хигијенској исправности воде за пиће.

2.4. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА

Земљиште, као условно обновљив природни ресурс, подноси све већи притисак. Коришћењем земљишта често долази до поремећаја равнотеже појединих састојака земљишта, што неминовно доводи до његовог оштећења.

Једна од мера заштите и очувања земљишта је спровођење мониторинга, што представља праћење промена у пољопривредном и непољопривредном земљишту, а посебно праћење садржаја опасних и штетних материја као и интегрално посматрање са другим чиниоцима животне средине у систему заштите.

Контрола квалитета земљишта спроводи се у складу са Законом о заштити животне средине, Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма и Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања. Индикатори се оцењују на основу општих елемената за оцену ризика од деградације земљишта који су дефинисани Уредбом.

Степен урожености земљишта од хемијског загађења одређује се на основу вредности загађујућих материја датих у посебном пропису којим се регулишу граничне вредности опасних и штетних материја у подземним водама, као и у посебним прилозима Уредбе, који се односе на ремедијационе вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности које могу указати на значајну контаминацију подземних вода и земљишта.

Праћење параметара квалитета земљишта на подручју обухвата Плана је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, обзиром да је вршено утврђивања квалитета земљишта предметног простора (Резервата), у 2002.г, 2003.г. и 2004.г. и 2010.г. на одређеним местима, за које је утврђена евидентна угроженост.

У случају прекорачења граничних и ремедијационих вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности, које могу указати на значајну контаминацију земљишта, као и у случају прекорачења граничног нивоа концентарција загађујућих материја у подземним водама, врше се додатна истраживања на контаминираним локацијама ради утврђивања степена загађености и израде ремедијационих програма.

Ремедијациони програми и пројекти ремедијације реализују се уколико просечна концентрација било које опасне или штетне материје прелази ремедијациону вредност дефинисану Уредбом у више од 100 m³ запремине водоносног слоја или у више од 25 m³ запремине земљишта на контаминираним локацијама.

2.5. МОНИТОРИНГ БУКЕ

Ниво буке у животној средини контролише се системским мерењем буке које обезбеђује јединица локалне самоуправе. Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи. Предлог је да се за праћење нивоа буке одреде мерна места на најфреквентнијим локацијама у близини већих путних праваца односно државних путева.

2.6. ЗАКОНСКИ ОКВИР

Програм праћења стања животне средине обуваћен је следећим правним актима:

- Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС и 14/16);
- Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 13/10);
- Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10);
- Законом о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 101/16);
- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, бр. 6/16);
- Уредбом о класификацији вода („Службени гласник РС“, број 5/68);
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14);
- Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10);
- Правилником о опасним материјама у водама („Службени гласник РС“, број 31/82);
- Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС“, број 33/16);
- Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање („Службени гласник РС“, број 23/94);
- Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/10);
- Правилником о методологији за одређивање акустичких зона („Службени гласник РС“, број 72/10);
- Правилником о садржини и методама израде стратешких карата буке и начину њиховог приказивања јавности („Службени гласник РС“, број 80/10);
- Правилником о методологији за израду акционих планова („Службени гласник РС“, број 72/10);
- Правилником о садржају планова квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, број 21/10).

3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине, иста произилазе из Закона о заштити животне средине.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима. Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији, који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом.

Мониторинг загађивача

Оператер постројења, односно комплекса који представља извор емисија и загађивања животне средине дужан је да, у складу са законом, преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења;
- 2) обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач је дужан да изради план обављања мониторинга, да води редовну евиденцију о мониторингу и да доставља извештаје, у складу са овим законом.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

У случају појаве неочекиваних негативних утицаја, у смислу ванредних ситуација, неопходно је поступати у складу са важећом законском регулативом: Закон о заштити животне средине, Закон о ванредним ситуацијама, Закон о потврђивању Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса („Службени гласник РС-Међународни уговори“, број 42/09), Закон о потврђивању Конвенције о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту („Службени гласник РС-Међународни уговори“, број 102/07), Конвенција о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима („Службени гласник СФРЈ-Међународни уговори“, број 11/86) и др.

VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Основни методолошки приступ и садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја одређен је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину. Стратешка процена је израђена на основу просторно планске документације, расположивих статистичких података, као и података добијених за потребе израде Плана и Стратешке процене и валоризације терена.

У Елаборату су анализиране све Планом предвиђене активности, извршена је синтезна процена њихових утицаја и интеракција са утицајима окружења на природне ресурсе и живи свет, као и на животну средину, и на основу утврђених валидних параметара дат је предлог адекватних превентивних и санационих мера заштите животне средине у контексту реализације концепта одрживог развоја овог подручја.

Примењени метод рада заснива се на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа. Методологија се базира на поштовању Закона о заштити животне средине, а пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, који утврђује услове, начин и поступак процењивања утицаја појединих садржаја Плана на животну средину.

Примењени метод поштује наведене опште методолошке принципе и спроводи се у неколико фаза:

1. најпре се утврђују полазне основе стратешке процене, које обухватају: дефинисање предмета као и просторног обухвата Стратешке процене, циљева и метода рада, правног, планског и документационог основа;

2. анализа постојећег стања и стања квалитета чиниоца животне средине, анализираних кроз природне услове (вредновање квалитета ваздуха, земљишта, вода, угроженост буком итд);
3. затим се врши процена могућег утицаја на животну средину на основу квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања, података објављених у литератури, другим студијама, искустава других земаља и сл;
4. након тога предлажу се мере за спречавање и ограничавање штетних утицаја у току спровођења и реализације Плана, мере за унапређење стања животне средине, мере за праћење стања животне средине које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака.

Ограничења у спровођењу предложеног метода, посебно у фази приказа постојећег стања је недостатак квантификованих података за поједине параметре животне средине у обухвату Плана.

2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У току израде Стратешке процене, поред недостатака одговарајућих смерница и упутстава, обрађивач се сусрео и са проблемом веома скромног информационог система о животној средини, као и са непостојањем Програма праћења стања параметара животне средине на основу система показатеља-индикатора за оцену и праћење стања животне средине. Информациона основа која је коришћена за Стратешку процену највећим делом је преузета из достављене документације за потребе израде Просторног плана.

Основну тешкоћу у спровођењу стратешке процене и изради Извештаја остратешкој процени представљао је недостатак званичне, детаљно прописане јединствене методологије, на нивоу правилника. Такође, проблем је био и у раздвајању питања која су у домену (детаљне) процене утицаја на животну средину од стратешке процене утицаја. Европске препоруке су да стратешка процена не треба да улази у детаљну квантификацију јер је њена суштина у вредновању и поређењу алтернатива/опција са аспекта могућих значајних утицаја на животну средину, а нагласак је, када се ради о карактеру утицаја, на кумулативним и синергијским ефектима, да се спроводи једино за програме и планове јавног карактера итд.

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Начини одлучивања по питањима заштите животне средине зависе од великог низа фактора, а првенствено од значаја позитивних и негативних утицаја планских решења на здравље људи, социјални и економски развој и животну средину. С тим у вези, неопходна је партиципација свих заинтересованих друштвених група и то инвеститора (бизнис сектора), локалне, покрајинске и републичке управе, становника и невладиног сектора. Међутим, за ефикасније остваривање апсолутне партиципације на свим нивоима неопходно је остваривање сталне сарадње између свих актера у процесу.

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење у року од 30 дана.

Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Просторног плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему Просторног плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и о времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом, којим се уређује поступак доношења Просторног плана.

Орган надлежан за припрему Просторног плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности који садржи сва мишљења о Извештају о стратешкој процени, као и мишљења датих у току јавног увида и јавне расправе о Просторном плану.

Извештај о стратешкој процени доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи општинском органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу ове оцене орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о стратешкој процени у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање.

После прикупљања и обраде свих мишљења, на основу којих се формира финална верзија Просторног плана, орган надлежан за припрему Просторног плана доставља Извештај о стратешкој процени заједно са Просторним планом надлежном органу на одлучивање.

Приказ разлога за избор одговарајућих планских решења током разматрања варијантних решења и начина на који су планска решења усклађена са заштитом животне средине.

Просторним планом нису разрађивана и предложена варијантна решења. Предметним планом је дато решење адекватно планираној намени простора. Утврђени су основни критеријуми просторног уређења и правила изградње, дефинисани су основни коридори инфраструктурних система и утврђени су критеријуми коришћења природних ресурса и мере заштите животне средине.

VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

На основу анализе могућих утицаја и вредновања могућих промена и ефеката у простору и животној средини, може се закључити да се имплементацијом планских решења изазива трајна промена у простору са дугорочно позитивним ефектима на побољшање стања у простору, стандарда и квалитета животне средине, живота и рада корисника простора и услуга.

Вредновањем односа позитивних и негативних утицаја и ефеката, може се закључити да имплементација просторно - планских решења и мера заштите прописаних планским документом обезбеђује трајне позитивне ефекте у смислу контролисаног управљања простором и животном средином.

Планирани мониторинг животне средине омогућиће контролу утицаја спровођења просторно - планских решења на животну средину. Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији Просторног плана, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату овог Просторног плана.

Мере заштите дате овим Извештајем обавезан су елемент квалитетног управљања животном средином и представљају минимум обавеза за све субјекте чије ће активности имати утицаја на локалном, али и ширем нивоу у односу на подручје обухвата Плана, усмеравајући на савремене начине планирања и уређења простора, коришћења и заштите природних ресурса и вредности, као и обезбеђења оптималних услова за живот и рад људи заснованих на начелу одрживог развоја.

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 88/10).

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

